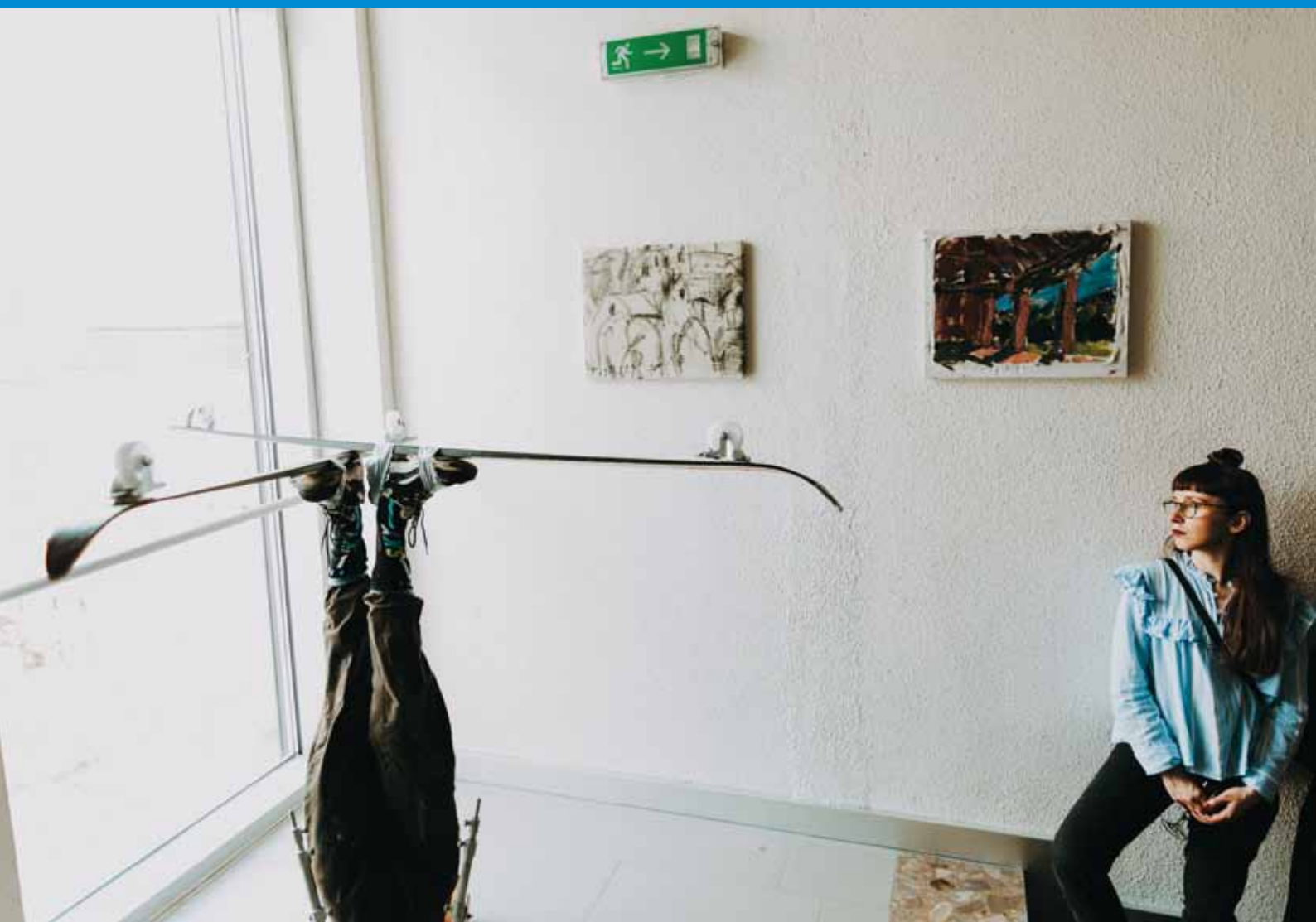

UNIVERSITAS TYRNAVENSIS

Časopis Trnavskej univerzity v Trnave

1 | 2020

Posledná januárová sobota
v znamení reprezentačného plesu
Trnavskej univerzity

Trnavská univerzita otvorila svoje
dvere potenciálnym študentom
aj verejnosti

V rámci Týždňa slovenských knižníc
nadšenci absolvovali večerný filmový
maratón

OBSAH

Pohľadom rektora	2
Na pulze univerzity	3
Čo nás teší	7
Čas na interview	9
Zo života fakúlt	12
Ponad čas	22
Študentské mobility	25
Okienko Študentskej rady TU	26
Naši absolventi	28
Kaleidoskop	30
Jazykové okienko	31

UNIVERSITAS TYRNAVIENSIS

časopis Trnavskej univerzity v Trnave

Číslo reg. na MK SR:

EV 4665/12, ISSN 1338-9025

Vydáva Trnavská univerzita v Trnave,

Hornopotočná 23,

918 43 Trnava,

IČO 31 825 249,

č. tel.: 033/5939111

<http://www.truni.sk/>

e-mail časopisu:

casopis.TU@truni.sk

Predseda redakčnej rady

a zodpovedný redaktor:

prof. PhDr. Vladimír Rábik, PhD.

Členovia redakčnej rady:

Mgr. Matúš Demko, PhD.

doc. PhDr. Gabriela Magalová, PhD.

prof. MUDr. Bohumil Chmelík, PhD.

doc. S. S. Lic. Jozef Tiňo, PhD.

ThLic. Mgr. Michaela Moravčíková, ThD.

PhDr. Zuzana Martinkovičová

PhDr. Henrieta Žažová, PhD.

doc. PhDr. Zuzana Lopatková, PhD.

Mgr. Ľubica Nicolussi

Timotej Birtus

Katarína Kalamenová

Bc. Mária Letzová

Daniel Vasilíšin

Andrej Gejdoš

Spolupracovníci:

PhDr. Adriana Krupová

PhDr. Marián Manák, PhD.

Výkonný redaktor: Emil Borčín

Grafická úprava: Jana Janíková

Tlač: Typi Universitatis Tynaviensis,

vydavateľstvo TU, spoločné pracovisko

Trnavskej univerzity a VEDY, vydavateľstva SAV

Periodicita vydávania: štvrtročník

Dátum vydania periodickej tlače:

marec 2020, ročník deviaty

Foto na obálke: *Z vernisáže Art/es*

v priestoroch Filozofickej fakulty TU.

Foto Barbora Likavská

Milé čitateľky, milí čitatelia,

je mi jasné, že keby som napísal čokoľvek, tak v situácii, ktorú aktuálne prežívame, sa myseľ každého z nás bude vracáť k tomu, čo ju charakterizuje. Je to pocit ohrozenia. Nemá preto zmysel vzdorovať. Najmä ak som presvedčený, že tak ako každá krízová situácia, aj táto má svoje produktívne jadro. A netreba ho hľadať len v oblasti očakávanej adekvátnej medicínskej odpovede na ohrozenie. Tá znamená, pravdaže – nádej. V centre pozornosti sa však ocitá aj niečo oveľa hlbšie. Myslím na archetypálne, teda tie skutočne základné, v hĺbke ľudskej skúsenosti uložené situácie, vzťahy, zvyky či postoje. Už roky svojim študentom pri vysvetľovaní ľudského základu sveta fikcií, teda

sveta, ktorý je uložený v textoch umeleckej literatúry, ukazujem, že jazyk disponuje bohatým materiálom na predvedenie tohto základu a jeho elementárnym výrazom sú gramatické osoby: ja – ty – on – ona – ono... Súčasne upozorňujem aj na filozofický názor, podľa ktorého je východiskom k reflexii sveta, ktorý žijeme s tými druhými, naše JA a s ním súvisiaca gramatická osoba. Študenti sa niekedy ozývali s námietkou, či to nie je príliš egoisticky založený prístup k svetu a jeho vnímaniu. Ešte dnes si pamätám, ako ma to potešilo, a to aj napriek tomu, že svoje uvažovanie o svete a jeho vnímanie skutočne začíname – vzhľadom na svoju telesnosť a telesnú situovanosť – od seba smerom k druhým. Spomínam si na to práve v dnešnej situácii. Priznajme si úprimne: Kol'kokrát sme sa v ostatných dňoch pri stretnutí s kýchajúcim a kašľúcim človekom, a to aj spomedzi našich blízkych, zaoberali starosťou o neho – o toho, kto kašle, kýcha, možno má aj teplotu? Len aby neochorel, aby ho to skoro prešlo, hádam to nebude nič vážne! O čo častejšie nám prichodí na um: hádam nie je infikovaný, čo, ak ma nakazí... Aj takto krízová situácia odhaľuje archetypálnu, až pudovú (pretože sebazáchovnú) zameranosť človeka na seba a ukazuje, ako je socializácia, v podloží ktorej by mala dominovať starosť aj o toho druhého, vecou kultivácie, učenia sa, empatie, tolerancie... Ukazuje na zdroje a jadrá ľudskosti. V tom je produktívna a užitočná.

S úžasom, ktorý je vždy zmesou očarenia a hrôzy z mohutnosti síl stojacich mimo nás, sledujeme radikálne opatrenia v Taliansku, v krajine, ktorú spolu s temperamentom charakterizuje to, čo zvykneme označovať za južanskú vrúcnosť. Podobná platí napríklad aj pre Španielov. Jej prejavom sú vzájomné objatia takmer pri každom stretnutí. A oni, Taliani i Španieli, pokladajú v týchto dňoch za najradikálnejší zásah do svojich životov a do ich archetypálneho, svojou kultúrou vrúcnosti založeného jadra odporúčanie, aby sa vzdali práve objatí. Sú zdesení. Pokladajú to za ohrozenie zdrojov svojej kultúrnej identity, z ktorých – som o tom presvedčený – pramení práve tá nami vnímaná ľudská vrúcnosť, družnosť, radostná kolektivita a akoby permanentná veselosť. „Absolútne sa to priechi nášmu spôsobu života a bytia,“ hovorí o situácii taliansky antropológ Damiano Gallinaro. A pridáva obavu, či jedným z výsledkov súčasnej krízy nebude aj nutnosť nanovo (teda v rámcach ich vlastného spôsobu života a bytia radikálne ináč) zadefinovať ľudskú blízkosť. Verme, že nie, no súčasne prijmeme túto obavu aj ako výzvu na premýšľanie o podobách svojej a našej vlastnej ľudskosti a formách ľudskej blízkosti. Bude to nepochybne užitočné, pretože sa tak môžeme dostať aj k elementárnym etickým zdrojom profesií, na ktoré sa pripravujú naši študenti. V podstatnej miere sú to totiž profesie – pomáhajúce.

Na záver ešte niečo o nádeji. Marec je prvým jarným mesiacom a, vraj, teplo by mohlo pomôcť. Chcem tomu veriť. Súčasne je aj Mesiacom knihy a ja som si spomenul na jednu z môjho detstva – Ondrejovovu Zbojnícku mladost. V nej je takýto (pre mňa poeticky očarujúci) opis začínajúcej sa jari: „Lúky zakvitli kvetmi. Belaseli sa králiky, beleli sa zvonce. Púpavka ešte vždy sa roztekala žltou záplavou. Po úbočiach a záhradách. V záhrade spieval posmievač. Najprv ako pinka, potom ako lastovička. Povysmieval sa sýkorke, vrabcovi i škovránkovi. Urobil sa drozdom aj skálnikom. Zaškriekal ako strakoš... Drobný, prefíkaný zlodej pesničiek. (...) Blažene bolo žiť.“ A bude zas!

Prajem Vám všetkým slnečné jarné dni a dobré čítanie.

René Bílik, rektor Trnavskej univerzity v Trnave

Prezidentka SR udelila profesorke Helene Barancovej Rad Ľudovíta Štúra

Za mimoriadne zásluhy o rozvoj právnej vedy

Pri príležitosti 27. výročia vzniku Slovenskej republiky udelila dňa 2. januára 2020 prezidentka Slovenskej republiky Zuzana Čaputová štátne vyznamenania dvadsiatim osobnostiam slovenského spoločenského, politického a vedeckého života. Pri tejto príležitosti si Rad Ľudovíta Štúra II. triedy za mimoriadne zásluhy o rozvoj právnej vedy prevzala aj zakladajúca členka Právnickej fakulty TU v Trnave a jej bývalá dekanka prof. JUDr. Helena Barancová, DrSc.

Pani profesorka Barancová je vedúcou katedry pracovného práva a práva sociálneho zabezpečenia a členka vedeckej rady fakulty a univerzity. Podieľala sa na založení Slovenskej

spoločnosti pre pracovné právo a právo sociálneho zabezpečenia, v ktorej

zastávala funkciu predsedníčky, v súčasnosti je jej podpredsedníčkou. Je autorkou analýzy návrhu novely Zákonníka práce, ktorú vypracovala v júli 2012 na požiadanie vedenia Ministerstva práce, sociálnych vecí a rodiny Slovenskej republiky. V predchádzajúcich rokoch bola tiež členkou Akreditačnej komisie, poradného orgánu vlády Slovenskej republiky, ako aj členkou kolégia ministra práce, sociálnych vecí a rodiny Slovenskej republiky. Patrí k najvýznamnejším odborníckam na pracovné právo na Slovensku. Srdečne blahoželáme!

Michaela Moravčíková

Foto: Kancelária prezidenta SR

Čestný doktorát Trnavskej univerzity profesorke Márii Novotnej

Dielo s trvalým miestom v európskej archeológii

Na slávnostnom spoločnom zasadnutí Vedeckej rady Trnavskej univerzity v Trnave a vedeckých rád jej fakúlt bola 10. decembra 2019 udelená vedecká hodnosť *doctor honoris causa* profesorke PhDr. Márii Novotnej, DrSc., medzinárodne uznávanej odborníčke v oblasti archeológie, predovšetkým v oblasti bádania o dobe bronzovej.

Profesorka Novotná zasvätila celý svoj život archeologickej vede, vzdelávaniu a výchove mladej generácie. Pôsobila najmä na Katedre archeológie UK v Bratislave a na Katedre klasickej archeológie TU, ktorú v roku 1997 založila a zároveň sa zaslúžila aj o vznik a rozvoj na Slovensku nového, dodnes jediného študijného programu v tomto odbore. Počas svojej pedagogickej kariéry vychovala niekoľko generácií slovenských archeológov a z hľadiska vedecko-výskumnej činnosti sa považuje za jednu z najproduktívnejších a najaktívnejších európskych autorov. V domáciach i zahraničných odborných kruhoch je známa najmä ako špecialistka na medenú a bronzovú industriu, vývoj baníctva a metalurgie týchto kovov

na Slovensku i v širšom stredoeurópskom priestore. Vyniká svojou profesionalitou, systematickou a dôslednou prácou, analytickým a syntetickým prístupom k riešeniu danej problematiky. Je autorkou a spoluautorkou početných publikácií vrátane zahraničných monografií, pričom v jej bibliografii nechýba ani popularizačná literatúra. Za mimoriadne vedecké aktivity a pedagogickú činnosť získala profesorka Novotná uznanie mnohých domácich a zahraničných inštitúcií. Je nesporné, že vytvorila hodnotné dielo, ktoré má svoje trvalé miesto v európskej archeológii. Prostredníctvom svojej práce sa ako medzinárodne uznávaná bádatelka významne podieľa na šírení dobrého mena slovenskej vedy a Trnavskej univerzity vo svete.

Profesorka Novotná naďalej a neúnavne spracúva a publikuje novoobjavené, často unikátne archeologické nálezy a s potešením sa ujíma aj prednášok, ktorými môže odovzdávať svoje bohaté poznatky a skúsenosti. Neustály, bezprostredný kontakt so študentmi, absolventmi a kolegami, ich záujem o odbor a pozitívna spätná väzba je pre ňu, podľa jej

vlastných slov, najväčším zadostučnením. Je zrejmé, že stretnutia, rozhovory a spolupráca s pani profesorou sú aj na druhej strane potešením a poctou pre mnohých z nás.

Klára Kuzmová

Foto: TU v Trnave/Barbora Likavská

Zapojili sme sa do konzorcia európskych univerzít

Vzdelávanie založené na hodnotách

Rektor Trnavskej univerzity v Trnave René Bílik a prezident Leuphana Univerzity v Lüneburgu Sascha Spoun podpísali zmluvy o bilaterálnej spolupráci. Strategickým cieľom je založiť konzorcium európskych univerzít.

„Leuphana Univerzita v Lüneburgu je nositeľom iniciatívy na vytvorenie konzorcia viacerých európskych univerzít, v ktorom sú okrem nás zastúpené univerzity z Nemecka, Poľska, Portugalska a Španielska. Tento prvý krok je pre nás nesmierne významný, pretože jednou z kľúčových výziev najbližšieho obdobia je schopnosť slovenských univerzít zapájať sa do európskeho univerzitného priestoru,“ vysvetľuje rektor profesor René Bílik. „Trnavská univerzita má veľmi zaujímavú históriu siahajúcu až do 17. sto-

ročia. Prešla niekoľkými inováciami, zvlášť jej znovuzaloženie v roku 1992 je niečo, čo sa od vás môžeme učiť. Boli ste v čele zmeny a priniesli ste demokraciu, ľudské práva a občianske slobody na Slovensko,“ vyhlásil prezident Leuphana Univerzity v Lüneburgu profesor Sascha Spoun.

Okrem bilaterálnej spolupráce, ktorá umožní študentom a vyučujúcim akademickú výmenu medzi oboma univerzitami, je cieľom oboch partnerov uspieť vo výzve Európskej komisie na vytváranie univerzitných konzorcií. Európske univerzity sú nadnárodné aliancie, ktoré sa stanú univerzitami budúcnosti, budú sa v nich podporovať európske hodnoty a identita a mali by priniesť revolúciu v kvalite a konkurencieschopnosti

európskeho vysokoškolského vzdelávania.

Navyše budeme vytvárať spoločné iniciatívy vo výskume, vzdelávaní a tretej misii. Budeme najmä pracovať na spoločnom bakalárskom študijnom programe *liberal studies*.

S. Spoun očakáva prvé výsledky do troch rokov, spolupráca sa bude testovať rozličnými pilotnými programami. „Je dôležité, aby v spoločnosti, v ktorej badáme množstvo výziev, sme študentom umožnili spoznať, aký je svet a ako môžeme sami preň prispieť. Hlavným cieľom nás ako univerzít je ponúknuť vzdelávanie založené na hodnotách, ktoré umožní mladým ženám a mužom riešiť problémy,“ povedal S. Spoun.

Jedna otázka

Mgr. Zuzane Sedláčkovej, predsedníčke ZO NKOS pri Trnavskej univerzite

Môžete predstaviť Základnú organizáciu Nezávislých kresťanských odborov Slovenska pri Trnavskej univerzite?

Základná organizácia Nezávislých kresťanských odborov Slovenska pôsobí na našej univerzite už 15 rokov. Napriek tomu mnohí zamestnanci o jej existencii nevedia. Od svojich začiatkov sa NKOS podieľali na mnohých významných rozhodnutiach univerzity a do svojich radov prijali niekoľko desiatok členov z radov zamestnancov. Aktuálne majú odbory viac ako 60 aktívnych členov, ktorých spoločným cieľom je chrániť práva všetkých zamestnancov, presadzovať primerané pracovné podmienky, poskytovať sociálne istoty a dbať na spravodlivú odmenu za vykonanú prácu.

Predsedníčkou ZO NKOS som od decembra 2018. Počas tohto obdobia sa nám ako odborovej organizácii podarilo spolupodieľať sa na kolektívnej zmluve na roky 2019 – 2020, zúčast-

ňovať sa stretnutí s predstaviteľmi vedenia, zastupovať odborovú organizáciu na výberových konaniach vo všetkých súčastiach univerzity, riešiť podnety zamestnancov. V posledných dňoch sme na mimoriadnej schôdzi rozšírili náš výbor na 5-členný. Ak-

tuálne v tomto čase prebieha úprava smernice rektora o bezpečnosti a ochrane zdravia pri práci (BOZP), princípom ktorej je, aby každá fakulta mala svojho zástupcu z radov členov odborovej organizácie v univerzitnej organizačnej štruktúre BOZP. Každoročne organizujeme výlet za krásami Slovenska, na ktorý sú pozvaní všetci členovia i nečlenovia odborov.

Členstvo v ZO NKOS pri Trnavskej univerzite je založené na dobrovoľnosti jej členov. Naším spoločným cieľom je zastávať tradičné princípy a upozorňovať na potreby zamestnancov celej univerzity. Ak máte záujem o vstup do odborovej organizácie, ktorá môže ovplyvniť chod a rozhodovanie na Trnavskej univerzite, spolupodievajte sa s nami. V prípade otázok alebo podnetov ma môžete kontaktovať na telefónnom čísle: 033/ 59 39 815 alebo e-mailom: zuzana.sedlakova@truni.sk, alebo nkos@truni.sk.

Pripravil: Bohumil Chmelík

Spojenie genia loci knižnice a osobností

Už po dvadsiaty prvý raz sa na Slovensku konal pestrý festival nápadov a aktivít, ktoré slovenské knižnice pripravujú pre svojich používateľov. Slávnostné otvorenie Týždňa slovenských knižníc (TSK) sa konalo 2. marca v historických a vznešených priestoroch Zvolenského hradu.

Aj naša univerzitná knižnica sa o čosi intenzívnejšie sústredila na svojich čitateľov. Samozrejmosťou bola bezplatná registrácia v knižnici či odpustenie sankčných poplatkov. Pre tých, ktorí preferujú štúdium elektronických textov, je pripravený mesačný skúšobný prístup do vybraných databáz. Podstatným benefitom je však pôsobivé spojenie istého genia loci knižnice a osobností, ktoré s používateľmi zdieľajú užitočné poznatky a skúsenosti, prezentujú výsledky svojho výskumu alebo tvorby. Pri takýchto podujatiach je knižnica neraz miestom, kde sa rodí budúca spolupráca a vznikajú zárodky nových projektov a publikácií.

Tento rok sa univerzitná knižnica svojou aktivitou v rámci TSK prihlásila k spoločensky rezonujúcej téme ochrany životného prostredia a zorganizovala *Eko deň*. Najskôr aktivistka hnutia Zero waste Petra Slezáková ponúkla životný štýl bez odpadu. Iné spôsoby ochrany životného prostredia vo svojej prezentácii plasticky predstavila doktorka Pedagogickej fakulty Trnavskej univerzity Viera Peterková. Prezentáciu názorne doplnili doktorandi Dominika Koperová, Natália Priškinová a Ivan Il'ko formou kvízu o vlastnej uhlíkovej stope, časovej osi rozkladu odpadu či simulovaním globálneho otepľovania.

Lektor workshopu Peter Blaho predváža, ako si vyrobiť cínovaný šperk

Ďalším podujatím bola prezentácia publikácie *Dieťa v medzivojnovom Slovensku*. Sociálny status dieťaťa v medzivojnovom období veľmi sugestívne predstavili autorky publikácie Miriam Laclavíková a Adriana Švecová.

Nasledujúci deň bol venovaný tak trochu relaxu, samozrejme aktívnemu. Návštevníci knižnice sa mohli zahrať spoločenské hry, lektor workshopu Peter Blaho ukazoval, ako si vyrobiť cínovaný šperk a v podvečer filmoví nadšenci absolvovali filmový maratón.

Univerzitná knižnica ďakuje všetkým, ktorí sa na príprave TSK podieľali, ako aj všetkým návštevníkom a čitateľom, ktorí prijali pozvanie na podujatia a zachovávajú knižnici svoju priazeň.

Zuzana Martinkovičová

Foto: Barbora Likavská, Michal Mrva

EKO deň, čiže životný štýl bez odpadu

Zuzana Martinkovičová uvádza prezentáciu knihy *Dieťa v medzivojnovom Slovensku*

Plesali sme už po devätnásty raz

Posledná januárová sobota sa už tradične niesla v znamení reprezentatívneho plesu Trnavskej univerzity v Trnave. Tohtoročný, v poradí devätnásty, sa konal opäť v noblesných priestoroch Smolenického zámku. Prijemnú atmosféru vytvorilo takmer 200 prítomných hostí, ktorí si mohli vychutnať dobré jedlo a víno malo-

karpatského regiónu a zatancovať si v rytme tónov folklórnej kapely Heskovcov, dvoch dídžejov a tiež hlavného hosta večera, speváka Dana Heribana.

Ples Trnavskej univerzity je podujatím, ktoré nielenže prepája vysoký kultúrny zážitok a spoločenskú eleganciu, ale neodmysliteľne k nemu

patrí dobročinný zámer. Tento rok bude výťažok použitý na podporu Občianskeho združenia Pomoc obetiam násillia.

Ďakujeme všetkým hosťom a priaznivcom za podporu, ktorou prispievajú k posilňovaniu spoločenskej misie Trnavskej univerzity a zámerom, ktoré naplňa v zmysle svojho poslania.

Polepšili sme si v rebríčku univerzít

Podľa výsledkov za rok 2020 v hodnotení UniRank sa Trnavská univerzita v Trnave umiestnila na 9. mieste v rebríčku slovenských univerzít, čím si v porovnaní s edíciou 2019 polepšila o dve miesta. Z pohľadu humanitne zameraných univerzít si v rebríčku naďalej udržuje popredné umiestnenie. UniRank™ je medzinárodným rankingom obsahujúcim recenzie a rebríčky viac ako 13 600 oficiálne uznaných univerzít a vysokých škôl v 200 krajinách sveta. V hodnotení sa na rozdiel od iných rankingov nevychádza primárne z akademických údajov poskyt-

nutých samotnými univerzitami, ale z platných, nezaujatých a neovplyvniteľných webových metrík poskytovaných nezávislými webovými zdrojmi. Základom je prezentácia na webe a obľúbenosť v zmysle odhadovanej návštevnosti, dôveryhodnosti zdrojov a popularita viazaná na kvalitu.

Do hodnotenia sa môžu dostať iba školy, ktoré spĺňajú nasledujúce kritériá: akreditácia príslušnou slovenskou organizáciou vyššieho vzdelávania, ponuka minimálne štvorročného vysokoškolského vzdelania (bakalárske) alebo postgraduálnych titulov

(magisterských alebo doktorandských) a poskytovanie štúdia v prevažne tradičnej priamej dennej forme výučby.

Najlepšou univerzitou vo svete podľa aktuálneho rebríčka UniRank™ 2020 je Massachusettský technologický inštitút. Trnavská univerzita na vyzvanie organizátora rankingu po prvýkrát zrealizovala v roku 2019 aktualizáciu údajov v inštitucionálnom dotazníku pre zapojenie sa do rebríčka, čo ju v celkovom hodnotení slovenských univerzít za rok 2020 posunulo o dve priečky vyššie oproti minulému roku.

Prezentácie z oblasti vied o výchove

Pedagogická fakulta TU po desiatykrát privítala účastníkov doktorandskej vedeckej konferencie z oblasti vied o výchove, ktorá sa uskutočnila 7. februára 2020 pod vedením prodekanu doc. PhDr. Andreja Rajskeho, PhD. Podujatie tradične organizuje katedra pedagogických štúdií (KPŠ) v spolupráci s vedením fakulty a zaangažovanými kolegami z ostatných katedier. Realizácia konferencie by však nebola možná bez obetavej práce organizačného tímu z radov doktorandov a postdoktorandov KPŠ.

Na jubilejnom ročníku sa zúčastnilo 25 doktorandov z Karlovej univerzity v Prahe, Univerzity Palackého v Olomouci, Ostravskej univerzity v Ostrave, Univerzity Komenského v Bratislave, Dubnického technologického inštitútu a trnavskej alma mater. Účastníkov v úvode pozdravila dekanica doc. Ing. Viera Peterková, PhD., a vedúca KPŠ prof. PhDr. Blanka Kudláčová, PhD. Plenárna časť sa niesla v duchu kritickej reflexie dekonštruktivismu v podaní prof. Antona Pokrivčáka, PhD., z Katedry anglického jazyka a literatúry PdF TU a fenomenologickej kritiky pragmatického redukcionizmu vo výchove a vzdelávaní z úst prof. PhDr. Anny Hogenovej, CSc., z Karlovej univerzity v Prahe (audiozáznam z prednášky prof. Hogenovej je dostupný na stránke KPŠ v rubrike Veda a výskum).

Pohľad na účastníkov doktorandskej vedeckej konferencie.

Prezentácia výskumných projektov dizertačných prác doktorandov sa uskutočnila v štyroch súbežných sekciách, ktoré moderovali doc. PaedDr. Jana Fančovičová, PhD., prof. PhDr. Blanka Kudláčová, PhD., prof. PhDr. Viktor Lechta, CSc., a doc. PhDr. Andrej Rajskeý, PhD. Z konferencie bude vydaný zborník *Juvenilia Paedagogica*.

Nada Bizová

Program CEEPUS ponúka nové možnosti

Katedra etiky a morálnej filozofie FF TU sa prostredníctvom jej členky Mgr. Kataríny Márie Vadíkovej, PhD., ktorá je fakultným koordinátorom pre CEEPUS filozofickej fakulty, podieľala na rozšírení ponuky sietí v rámci programu Európskych vysokoškolských mobilít CEEPUS. Naša fakulta je v súčasnosti zapojená už do dvoch sietí v rámci tohto programu. K sieti *Etika a politika v európskom kontexte* sa teda pridala sieť *Filozofia a interdisciplinarita* a spoločne poskytujú široké spektrum odborných pracovísk, ktoré sú pre našich študentov a pedagógov

k dispozícii prostredníctvom zapojenia sa do programu CEEPUS. Rozširovanie ponuky týchto sietí nielenže zvyšuje možnosti študentov a pedagógov vycestovať, nazbierať cenné skúsenosti a prípadne nadviazať novú spoluprácu, ale aj významným spôsobom propaguje Filozofickú fakultu Trnavskej univerzity v stredoeurópskom regióne. Zástupkyňou fakultnej koordinátorky pre novú sieť *Filozofia a interdisciplinarita* je Mgr. Jaroslava Vydrová, PhD., ktorá je členkou katedry filozofie.

Michal Gánovský

Profesor M. Šmid predsedom komisie Slovenskej akreditačnej agentúry

S účinnosťou od 1. februára 2020 vymenovala ministerka školstva, vedy, výskumu a športu SR Martina Lubyová členov Komisie Slovenskej akreditačnej agentúry pre vysoké školstvo pre posudzovanie námietok (odvolacia komisia). Medzi päťicou odborníkov nechýba ani prof. doc. JUDr. Marek Šmid, PhD., emeritný rektor Trnavskej univerzity v Trnave, ktorý je zároveň predsedom odvolacej komisie.

Slovenská akreditačná agentúra pre vysoké školstvo je novozriadená verejnoprávna inštitúcia, ktorej úlohou je vykonávať činnosti externého zabezpečovania kvality vysokoškolského vzdelávania v Slovenskej republike. Bola zriadená zákonom č. 269/2018 Z. z. ako právnická osoba so sídlom v Bratislave.

Poslaním agentúry je napomáhať zlepšovaniu kvality vysokých škôl

modernými nástrojmi v súlade s Európskymi štandardmi a usmerneniami pre zabezpečovanie kvality vysoko-

školského vzdelávania (ESG 2015). Má poskytovať zrkadlo zabezpečovania kvality vysokým školám a rozhodovať o udelení príslušných akreditácií v zmysle zákona. Nahradí tak činnosť doterajšej Akreditačnej komisie, poradného orgánu vlády SR pri posudzovaní žiadostí vysokých škôl, a tiež preberie kompetenciu príslušných rozhodnutí ministra školstva. Základnými požiadavkami podmienujúcimi akreditácie budú akreditačné štandardy, ktorých návrh bol zverejnený koncom októbra 2019 na verejné pripomienkovanie. Predpokladá sa, že konečné znenie štandardov bude zverejnené na jar 2020 a prvé žiadosti vysokých škôl o akreditáciu začne agentúra prijímať v druhom štvrtroku 2020.

(Zdroj: Slovenská akreditačná agentúra)

Úspech v súťaži advokátskej komory

JUDr. Marek Maslák, ktorý pôsobí na Katedre občianskeho a obchodného práva Právnickej fakulty TU, získal 1. cenu v publikačnej súťaži Bulletinu slovenskej advokácie (BSA) za rok 2019. Cenu mu udelilo predsedníctvo Slovenskej advokátskej komory za príspevok *Postavenie pozemkového spoločenstva v súdnom konaní*. Nie je to jeho prvý úspech – vlani získal 3. cenu v publikačnej súťaži BSA za rok 2018 udelenej predsedníctvom Slovenskej advokátskej komory za príspevok *(Ne)spočívanie premičacej lehoty v prípade, ak žalobca uplatnil svoje právo na rozhodcovskom súde, ktorý nemal právomoc rozhodovať* a predvlni taktiež 3. cenu v rovnakej súťaži udelenej predsedníctvom Slovenskej advokátskej komory za príspevok *Formulácia petitu žaloby v konaniach o určenie, že vec patrí do dedičstva*. Gratulujeme!

(PF)

Marek Maslák (v strede) zopakoval úspech v publikačnej súťaži BSA

Jakub Neumann študentskou osobnosťou roka

Dňa 17. decembra 2019 v Pálffyho paláci v Bratislave sa uskutočnilo slávnostné odovzdávanie cien Študentská osobnosť roka akademického roka 2018/2019, ktoré zorganizovala Junior Chamber International – Slovakia pod záštitou prezidentky Slovenskej republiky Zuzany Čaputovej. V kategórii právo získal ocenenie

náš doktorand Jakub Neumann za systematické vedecké úsilie v oblasti ústavného práva. Jakub sa vo svojej vedeckej práci dlhodobo venuje menovacím právomociam prezidenta či prezidentky SR a otázke materiálneho jadra ústavy. Laureátovi gratulujeme a prajeme veľa vedeckých úspechov.

Marek Káčer

Bohatý program Dňa otvorených dverí na filozofickej fakulte

Jedinečná príležitosť pre potenciálnych študentov

Filozofická fakulta Trnavskej univerzity v Trnave privítala všetkých potenciálnych uchádzačov o štúdium, ich rodičov a širokú verejnosť na svojom fakultnom dni otvorených dverí v stredu 29. januára 2020, v čase od 9. do 14. hod.

Ako je u nás na filozofickej fakulte už niekoľkoročným zvykom, túto akciu pripravujeme naozaj dôsledne: veď je to pre potenciálnych študentov jedinečná príležitosť obzrieť si svojich budúcich učiteľov, starších spolužiakov a v neposlednom rade aj priestory fakultných pracovísk (pričom si možno v učebniach už aj vytipovať svoju budúcu stoličku).

Už pred oficiálnym otvorením tohto podujatia dekanom FF TU doc. Dr. phil. Erikom Hrnčiarikom boli vstupné priestory budovy našej univerzity plné mladých ľudí a ich sprievodcov. Zástupcovia z radov pedagógov i aktuálnych študentov jednotlivých katedier filozofickej fakulty, ako aj študijného oddelenia boli pri stolíkoch umiestnených v átriu budovy pripravení návštevníkom poskytnúť informácie o štúdiu jednotlivých odborov. Tento rok boli do príprav fakultného DOD zapojení dokonca aj viacerí naši mimoriadne úspešní bývalí absolventi, ktorí teraz pôsobia doma či v zahraničí na zaujímavých pracovných postoch. Títo sa potenciálnym študentom prihovrili formou krátkych „selfie-videí“.

Pre záujemcov o štúdium, pre ich sprevádzajúce osoby a tiež pre širokú verejnosť sme aj tento rok pripravili naozaj pestrý blok odborných prednášok a diskusií s vyučujúcimi odborníkmi tak, aby publiku sprostredkovali niektoré témy z psychológie, filozofie, etiky, politológie, sociológie, klasických jazykov, klasickej archeológie, histórie a dejín umenia. Prednášky sa konali vo veľkej fakultnej aule na prvom poschodí. Katedru histórie reprezentovala úvodná prednáška Michala Franka na tému vinohradníckeho súdnictva: „Ako v minulosti trestali vinohradníkov“. Vladimír Varsík z katedry klasickej archeológie dal tipy „Kam za antickou architektúrou na Slovensku?“. Katarína Karabová z katedry klasických jazykov sa pokúsila publiku zdôvodniť, že aj v dnešnej dobe je užitočné ovládať či poznať latinčinu, a Michal Zvarík z katedry filozofie nasmeroval poslucháčov na chápanie filozofie ako cesty k sebapoznaniu. V rámci prednášok vystúpil s vysoko aktuálnou témou, či „je radikalizmus a extrémizmus odpoveďou na zlyhanie demokracie“, pedagóg katedry politológie, podpredseda Národnej rady SR Martin Klus. Filip Uhrovič z katedry psychológie si pripravil veľmi pútavú tému: „Ako rozoznať manipulatívne správanie?“. Do priam vyšetrovateľských metód skúmania

Deň otvorených dverí mal nečakaný úspech.

dejín umenia a architektúry poslucháčov zasvätil Richard Pročka z katedry dejín a teórie umenia vo svojej prípadovej prednáške „Na začiatku bolo iba meno (Metod Zoubek, neznáma osobnosť československej architektúry)“. Katedra sociológie si v zastúpení pedagóga Martina Fera pripravila prednášku o pracovnej motivácii a medzigeneračných vzťahoch na pracovisku a napokon o etike dobrovoľníctva poreferovala Andrea Balážová z katedry etiky.

Bolo potešujúce zistiť, že niektorí jednotlivci neopúšťali aulu ani po dvoch či troch prednáškach za sebou. Niekoľkí potenciálni študenti v debata dokonca jasne vyjadrili svoj záujem o viaceré študijné odbory a považovali za veľmi prospešné vypočuť si pri jednej príležitosti témy z viacerých humanitných či spoločenskovedných odborov. Mnohých do auly priťahovali avizované bloky informácií o všeobecných podmienkach uchádzania sa o štúdium a o praktických inštrukciách k podaniu prihlášky na našu fakultu. Treba povedať, že najmä dva doobedňajšie informačné vstupy mali nečakaný úspech a predpokladaný čas sa výrazne natiahol práve pre početné konkrétne otázky z radov prítomných záujemcov. Pracovníčky študijného oddelenia rozdali zhruba stovku prihláškových tlačív so špeciálnou pečiatkou, vďaka ktorej si záujemci a záujemkyne o štúdium mohli uplatniť desaťeurovú zľavu na poplatku za prijímacie konanie.

Ingrid Halászová

Účinkovali sme v relácii Čo ja viem...

Študenti Fakulty zdravotníctva a sociálnej práce Trnavskej univerzity sa stali spoluaktérmi zábavno-vedomostnej relácie RTVS *Čo ja viem* s moderátorom Marcelom Merčiakom a známymi postavami slovenskej divadelnej scény a šoubiznisu. Zúčastnili sa na príprave až dvoch dielov, ktoré sa vysielali 31. januára a 14. februára tohto roku. Študentka ošetrovateľstva aj úspešne reprezentovala našu fakultu a za svoje pohotovité odpovede a šikovnosť v prvom kole vyhrala smartfón. Počas nakrúcania prevládala výborná nálada s osobnosťami

ako Richard Stanke, Juraj Bača a Dárius Koči, v druhom, valentínskom diele naši študenti mohli naživo sledovať zápolenie pôvabných dám – Katky Brichtovej, Sone Skoncovej a slovenskej violončelistky Magdalény Izakovičovej. Počas nakrúcania sa študenti mohli dozvedieť mnoho zaujímavých informácií a o otázky, ktorých odpovede boli viac než zábavné, nebola núdza. Každá skúsenosť nám niečo prináša, posúva nás ďalej a táto určite patrila medzi také.

Lubica Nicolussi

Neformálne s rektorom Trnavskej univerzity profesorom Reném Bílikom

Radosť zo všedného života

Keď sa pred niekoľkými mesiacmi stal novým rektorom Trnavskej univerzity prof. PaedDr. René Bílik, CSc., obklopilo ho (okrem množstva povinností vyplývajúcich z tejto funkcie) aj množstvo mediálnych pracovníkov a redaktorov periodík. Žiadali odpovede na neľahké otázky, ktoré sa týkajú perspektívy univerzity, postojov k aktuálnym spoločenským témam, finančných stratégií univerzity a podobne.

Čitateľom univerzitného periodika ponúkame v tomto čísle rozhovor menej formálny. Aj keď sa vážnym témam celkom vyhnúť nedalo, rektora Trnavskej univerzity so žiadosťou o menej akademické interview oslovila členka Katedry slovenského jazyka a literatúry PdF TU a jeho kolegyňa Gabriela Magalová.

GM: Pán rektor, viesť fakultu a viesť celú univerzitu nie je celkom to isté. K čomu sa to dá prirovnať?

RB: Nevieť, k čomu by som to prirovnal, no ten rozdiel je najmä v tom, že pozícia vo vedení univerzity prevracia pozíciu, v ktorej fungujú dekan. Ako dekan som rokoval s reprezentantmi univerzity, okrem iného aj s ambíciou vytážiť pre fakultu maximum z možného. Teraz som konfrontovaný s úsilím piatich dekanov o to isté a je na mne, aby som určil práve tú hranicu. Ja musím viesť a určiť medze našich možností. Je totiž mojou povinnosťou vidieť veci v celku, v súvislostiach a tieto súvislosti, vzťahy a väzby trpezlivo vysvetľovať. Nie je to vždy jednoduché, no ja verím v silu trpezlivého dialógu a navyše verím, že aj v tom prirodzenom úsilí fakúlt o čo najlepšiu vlastnú pozíciu je podložená snaha o úspech a kvalitu univerzity ako celku.

GM: Literáti majú celkom prirodzenú tendenciu vidieť svet v estetických kategóriách. Si literárny vedec, ako ti táto danosť v novej funkcii pomáha?

RB: Literatúra a umenie poskytujú možnosť prežiť si takpovediac „na nečisto“ množstvo cudzích životných situácií, prežiť ich ako situácie svoje vlastné. Životné situácie tematizované v umení sú potenciality a ako vášnivý čitateľ som si ich „prežil“ neúrekom. Dnes, myslím si, z toho profitujem. Často sa mi stáva, že mám čosi ako déja vu, že som v situáciách,

ktoré som už niekde zažil či videl, a až po chvíli prídem na to, že som ich (asi) čítal. Zážitkovosť umenia sa tak nezriedka stáva ponukou na celkom praktickú reakciu či praktické použitie. Navyše, vždy som mal rád príbehy, v ktorých víťazila slušnosť a spravodlivosť, aj keď je pravdou, že v nich tí slušní a spravodliví niekedy vyzerali smiešne. No v konečnom dôsledku sa to oplátilo. Tak to skúšam, pravdaže, aj s vedomím toho rizika, že sa mi bude niekto za chrbtom vysmievať...

GM: Nájsť si čas na rodinu, oddych, zábavu je teraz o čosi náročnejšie. Ako to prijali tvoji blízki?

RB: Mám dve dospelé deti, ktoré už tiež majú deti, a s manželkou bývame v našom byte už len dvaja. Takže je

to skôr otázka, ako to berie ona. Ja som však od roku 1994 permanentne v pozíciách, ktoré ma viažu na dosť neskoré príchody domov. Bol som zástupcom primátora, prednostom okresného úradu, dekanom. A popri tom som veľa času strávil a trávim za písacím stolom. Jednoducho, moja rodina, a najmä manželka, to prijali ako súčasť mojej existencie, vždy to tolerovali a tolerujú. Na druhej strane, aj manželka je učiteľka a máme spolu množstvo voľna, najmä cez leto, a tak si to celé vieme zladať.

GM: Čoho si sa musel vzdať? A čo sa, naopak, stalo súčasťou tvojho rektorského života?

RB: Od roku 1986, keď som prišiel do Literárnovedného ústavu SAV v Bratislave ako interný vedecký aspirant (dnes je to doktorandské štúdium), som bol zvyknutý, že všetci z rodiny o ôsmej ráno odišli do školy a ja som zostal doma pracovať. Do ústavu sme chodili len v pondelok, inak sme mohli študovať a pracovať doma. Nesmierne ma to bavilo a zvykol som si na dosť pevný pracovný režim, predovšetkým doobeda. Toto mi nesmierne chýba a čím som starší, tým mám väčšie problémy pracovať večer do neskorej noci. Práca na výskume, ktorý robím, čítanie, štúdium a písanie, to všetko mi teraz trvá dlhšie. To ma znervózňuje. A často mi to ešte „komplikujú“ také rektorské povinnosti, ktoré súvisia so spoločenskou reprezentáciou našej alma mater. Chodím na stretnutia, koncerty, divadelné premiéry, recepcie, spoločenské večery, a aj keď je to v konečnom dôsledku zväčša príjemné, permanentne pociťujem ľútosť za časom, ktorý mi takto ubieha. No súčasne treba povedať, že toto „ubíhanie“ je vyvažované množstvom inšpiratívnych stretnutí a spoznávam sa s ľuďmi, s ktorými by som sa mimo rektorskej pozície asi nikdy nestretol. A to je obohacujúce.

GM: Viem, že si vášnivý lyžiar. Udržiavať rovnováhu, byť pevný

v „kramflekoch“ – je to aj tvoje životné motto?

RB: Je pravdou, že ma lyžovanie baví, a keď sa to človek naučí, tak sa tou zmienenou nutnosťou „držať rovnováhu“ príliš nezaobberá. No čo ma na pohybe po svahoch fascinuje najviac, je pocit voľnosti, slobody a radosti, to všetko vyvažované prijateľnou mierou rizika. A často si pri tom uvedomím, aká krehká je hranica medzi rizikom a hazardom. To ma učí disciplíny. Aj na lyžiach totiž nesieme dosť vysokú mieru zodpovednosti – za seba, za tých, ktorí sú predomnou, vedľa mňa, a aj takto sa ukazuje prepletenosť hry ako „oázy šťastia“ a slobody so zodpovednosťou.

GM: Dá sa porovnať študent 21. storočia so študentom spred 30 – 40 rokov?

RB: Pravdaže, ide to. Aj dnes je pred študentom povinnosť učiť sa, musí chodiť na prednášky a podriaďovať sa pravidlám štúdia. Súčasne však platí, že sa radikálne zjednodušil prístup k vysokoškolskému vzdelaniu, a to akoby znížovalo jeho cenu a vážnosť. My sme pred tými štyridsiatimi rokmi museli absolvovať prijímacie skúšky, počet prijímaných bol obmedzený a podstatná časť tých, ktorí boli prijatí, vedela, že udržať sa v škole je možné len cez štúdium a „vyletieť zo školy“ môže znamenať, že sa to nabudúce už nemusí podariť. Dnes takúto „produktívnu obavu“ vnímam u študentov čoraz menej a často berú fakt, že boli prijatí na štúdium, len ako pokus. Ak sa nevydarí, nič to, skúsím to niekde inde. Treba však povedať, že tomu nahráva aj aktuálna situácia, keď školy v záujme zlepšenia svojej finančnej situácie zvyknú brať aj tých, ktorí na inej škole neuspeli. To sme my poznali len výnimočne.

GM: Zdá sa mi, že súčasná spoločnosť nevie dostatočne oceniť kreativitu, tvorivosť. Akoby sa do popredia tísli len a len tie priority, ktoré majú racionálny dosah na ekonomiku, trhový mechanizmus. Čo s tým?

RB: Je to fatálna situácia. O vzdelaní a vede sa u nás hovorí len v číslach a ekonomických pojmoch, resp. práve ekonomickým profitom sa meria

tzv. užitočnosť študijných a vedných odborov. Lenže v podloží túžby byť vzdelaný i v podloží vedeckej práce a výskumu je „obyčajná“ ľudská zvedavosť. Zvedavosť na všetko nové, zvedavosť na to, čo doteraz nepoznáme, snaha odhaliť neznáme. Toto – teda túžba poznávať a poznať – sa z dobovej rétoriky vytratilo a do centra sa posunula práve zmienená ekonomická užitočnosť. Problém je v tom, že merať vzdelanie a vedecké poznatky takto znamená vyčleniť z nich napríklad štúdium a skúmanie litera-

túry a umenia. Už tu o tom bola reč. Veď aký je z toho ekonomický profit? Alebo z filozofie či archeológie? Jednoducho povedané, akoby sme dobrovoľne rezignovali na humánny/ľudský rozmer sveta. Napokon politika a aktuálne dianie u nás nám ponúka dostatok príkladov na takúto rezignáciu. Vzdelaní ľudia sa často prezentujú zníženým až nulovým prahom svojej etickej citlivosti, aroganciou, neslušnosťou, dokonca cynizmom a brutalitou, a pri tom všetkom vyzdvihujú svoju odbornosť. Jednostranné preferovanie tzv. užitočnosti technického vzdelávania či časti prírodovedného vzdelávania sprejeda, žiaľ, redukcia ľudskosti. To pokladám za obrovskú hrozbu pre budúcnosť. Stroj v prostredí výroby človeka nahradí celkom ľahko. No strata človeka v pozícii toho, kto vám pomôže, kto vás ošetrí, obriadi, toho, kto sa postará o malých i tých najstarších, je nenahraditeľná.

GM: Poznám ťa ako človeka, ktorý rieši problémy s nadhľadom. Ako sa podľa teba dajú riešiť konfliktné situácie?

RB: Konflikt patrí medzi štandardné ľudské situácie a spor môže byť dokonca aj veľmi produktívny. Vravím to preto, lebo konfliktom sa nedá vyhnuť. Podstatnú časť svojho života prežijeme v napätí s inými či priamo v konflikte s nimi a zväčša (vynímam teraz fyzický konflikt) ide o situácie, ktoré sú verbalizované. S týmto vedomím sa preto usilujem riešiť konflikty priamo, z očí do očí, v dialógu. Skúsenosť mi však hovorí, že k tomuto riešeniu patrí aj situácia, že spokojní nemusia byť všetci zainteresovaní. Je súčasťou vedúcej pozície, že aj v tom zmienenom dialógu je často nutné vysvetliť, no súčasne aj rozhodnúť. Teda prijať zodpovednosť. To je tá hádam najkomplikovanejšia časť riadiacej „agendy“. Prijímať rozhodnutia a vedieť, že nie všetci budú spokojní.

GM: Povieš aj nejaký príklad? Taký na odľahčenie...

RB: Nemám po ruke nič, čo by sa mi v pamäti spájalo s konfliktom a súčasne malo odľahčujúce vyznenie. Skôr ma vždy (a platí to dodnes) prekvapilo, pre aké banality prichádzajú ľudia do sporu. Na našich katedrách som ako dekan musel riešiť situácie, ktorých podstata a vážnosť bola na úrovni detského handrkovania sa o hračku. No aj z takýchto situácií často vyrastala nevraživosť a elementárna nekolegiálnosť. Veru, ani akademické prostredie s prevahou veľmi solídne vzdelaných ľudí nie je imúnne voči konfliktom vyrastajúcim z úplných maličkostí.

GM: Päť fakúlt – to je ako päť odlišných živých bytostí v jednej rodine: každý je iný, ale v záujme chodu rodiny treba isté veci zosúladiť. Máš recept?

RB: Usilujem sa každého zo zainteresovaných presvedčať, že sme tá „rodina“. Na každom jednom stretnutí s reprezentantmi fakúlt akcentujem, že profit jedného je pozitívom pre univerzitný celok, že problémy toho druhého sú problémami aj nás ostatných a že dariť sa nám bude len vtedy, keď si problémy a ťažkosti nebudeme

zakrývať či kamuflovať ich „drobnými vylepšeniami“ či „kozmetickými úpravami“. Vždy sa totiž ukáže, že keď sa takýto „make up“ zošúcha, tak pod ním je problém univerzity ako celku. Nie nadarmo sú fakulty i centrálna administratíva označené za súčasť univerzity. Univerzita, to sme my všetci.

GM: Ktoré problémy treba v našej „rodine“ akútne riešiť?

RB: Nemáme dajaké akútne ťažkosti. Je prirodzeným faktom, že medzi fakultami jestvujú rozdiely, že nemajú všetky rovnaký výkon a ani výsledky. Jedných preto treba nabádať k pochopeniu tejto situácie a viesť ich k funkčnej solidarite. A aby to skutočne fungovalo, tak tých druhých treba zase presvedčať, že solidarita je funkčná len vtedy, keď nevedie k pasivite, ale naopak k eliminácii vlastných deficitov. Takže chcem, podobne ako keď som bol dekanom, aby silnejší pomohli a súčasne aby tí slabší túto pomoc nebrali ako samozrejmosť, ale ako motiváciu. Máme totiž oveľa dôležitejšie úlohy než nejaké handrkovanie sa. Sú pred nami povinnosti, ktorých vecný základ zatiaľ úplne nepoznáme, no to, čo už vieme, nás drží v produktívnom napätí, preto sa aktívne pripravujeme. Je mi jasné, že sa zmení politické vedenie krajiny a budeme konfrontovaní s rozmanitými tlakmi na akademické prostredie. Chystáme sa na to, aj keď ešte nevieme, akú podobu tieto výzvy nadobudnú. V každom prípade sme prijali a schválili koncepciu rozvoja univerzity na roky 2020 – 2023

a máme funkčný plán úloh na tento rok. A, to musím podčiarknuť, mám šťastie na veľmi dynamický tím: prorektorov, kvestorku, pracovitú kanceláriu. To ma naplňuje optimizmom.

GM: Univerzitný kolos potrebuje dobrý manažment. Aké vlastnosti podľa teba potrebuje manažér veľkej vzdelávacej inštitúcie v dnešných časoch?

RB: Užitočná je predchádzajúca skúsenosť, poznanie nielen akademického, ale aj politického prostredia a prostredia verejnej správy, snaha o nekonfliktosť a schopnosť nachádzať aj kompromisné riešenia. Ale aj schopnosť nechať si poradiť či prijať riešenia od druhých. Priznám sa, že toto robím celkom rád a teším sa, že ľudia okolo mňa mi vedia hovoriť veci priamo do očí.

GM: Ako predchádzať stresu a hektike? Čo používaš ako liek?

RB: S týmto mám problém. Nerád o ťažkostiach hovorím, doma ich takmer vôbec nespomínam, „dusím to“ v sebe a – potom mám problémy. Zle spím, bolí ma krčná chrbtica a aj v týchto dňoch som každé skoré ráno na rehabilitačnom oddelení pezijskej polikliniky. Viem, že najlepší na stres je aktívny pohyb, primeraný šport, no nie vždy sa mi chce. Ale skúšam to...

GM: Čo ti robí najväčšiu radosť?

RB: Teším sa z hocičoho. Som rád, keď mi moje deti len tak (takmer denne) pošlú fotky vnúčat, som rád, keď si skoro ráno s manželkou posedíme

pri káve a dobrej hudbe v pozadí, teším sa zo šoférovania medzi Pezinokom a Trnavou, teším sa, že môžem prednášať, čítať a potom písať. Rád chodím s kamarátmi „na jedno...“ do krčmy. Tam mudrujeme a politizujeme. Som rád, že rodičia ešte ako tak zvládajú svoje starnutie. Zdá sa mi, keď nad tým tak teraz uvažujem, že najväčšiu radosť mi robí úplne všedný život.

Za rozhovor a otvorenosť ti srdečne ďakujeme, želáme mnoho síl a pozitívnych životných impulzov.

-gm-

Dve tretiny našich absolventov pracujú vo svojom odbore

Trnavskú univerzitu v Trnave v roku 2018 absolvovalo 1 382 študentov. Iba 1 % z nich bolo nezamestnaných a až 61 % pracuje v odbore, ktorý vyštudovali, čo je výrazne viac oproti celoslovenskému priemeru (42 %). Vyplýva to z informácií, ktoré poskytuje projekt Uplatnenie.sk na svojej webovej stránke.

Naši absolventi najčastejšie pracujú v Bratislavskom, Trnavskom a Trenčianskom kraji, ale svoje zastúpenie majú tiež v Žilinskom či Nitrianskom kraji. V roku 2018 bola ich priemerná mzda 1 047 eur. Najčastejšie sa uplatňujú vo sfére vzdelávania (31 %), ale aj verejnej správy (17 %) a v oblasti zdravotníctva a sociálnej pomoci (15 %).

Z hľadiska odborov zarábali najvyššiu mediánovú mzdu absolventi verejného zdravotníctva (1 886 eur).

Návštevníci portálu Uplatnenie.sk môžu okrem prehliadania rebríčkov aj porovnávať jednotlivé stredné či vysoké školy a ich fakulty. Zatiaľ sú jedinými dostupnými údajmi dáta za rok 2018.

Projekt Uplatnenie.sk, ktorý realizuje Ministerstvo práce, sociálnych vecí a rodiny SR, vychádza z celospoločenského dopytu po relevantných informáciách o uplatnení absolventov stredných a vysokých škôl, ktoré by viedli k racionalizácii rozhodovania všetkých aktérov na trhu práce a v systéme formálneho vzdelávania a vo výraznej miere prispeli k odstraňovaniu existujúcich disparít na trhu práce, k zamedzeniu ich vzniku v budúcnosti a v konečnom dôsledku umožnili relevantne, komplexne a vyčerpávajúco hodnotiť výsledky vzdelávacieho systému.

Filozofická fakulta

Filozofi v diskusii

Noc filozofie – taký názov nieslo podujatie počas Medzinárodného dňa filozofie UNESCO, ktoré 21. novembra 2019 v priestoroch trnavského Malého Berlína zorganizovala Katedra filozofie FF TU v spolupráci s Katedrou filozofie a aplikovanej filozofie FF UCM a časopisom Ostium. Celovečerné podujatie tvorili diskusie, prednáška a prezentácia filozofických kníh trnavských univerzitných pracovísk. V časti „Indická filozofia známa a neznáma“ Reginald

Noc filozofie

A. Slavkovský, Róbert Gárik a Andrej Rozemberg pútavým spôsobom ukázali, aké to je zaoberať sa tradíciou indickej filozofie a kultúry. V časti „Lost in translation“ potom prekladatelia filozofických textov Patrícia Elexová, Peter Fraňo a Peter Šajda diskutovali o prekladoch z nemčiny, klasických jazykov a dánčiny. Táto diskusia bola aj poctou významnému prekladateľovi a teoretikovi Milanovi Žitnému. V poslednej časti sa Juraj Odorčák zaoberal „filozofmi, ktorí chcú biotechnologicky zmeniť ľudstvo“. Videozáznam *Noci filozofie* je prístupný na YouTube.

Ďalším podujatím, na ktorom sa filozofia otvára verejnej diskusii, sú *.filozofické večery*, ktoré s časopisom *.týždeň* organizuje Katedra filozofie FF TU v bratislavskom klube pod lampou. Na prvom stretnutí o Ecovom románe *Meno ruže* a stredovekom spore o univerzálie diskutovali prekladateľ Ecových textov a bývalý diplomat Stanislav Vallo a filozof Rastislav Nemec z Katedry kresťanskej filozofie TF TU v Bratislave.

Jaroslava Vydrová
Zdroj foto: .týždeň

Cena dekana za edičný počin roka

Dňa 12. decembra 2019 sa v Divadle J. Palárika v Trnave stretli zamestnanci Filozofickej fakulty TU na tradičnom predvianočnom posedení. Na úvod všetkých pozdravil dekan fakulty doc. Dr. phil. Erik Hrnčiarik a poďakoval sa im za bohatú celoročnú tvorivú prácu. Na tomto stretnutí bola tiež slávnostne udelená Cena dekana filozofickej fakulty za edičný počin roka. Na základe výzvy dekana bolo možné na cenu nominovať monografiu vydanú v domácom alebo zahraničnom vydavateľstve v roku 2019. Finančne honorovanú cenu na základe rozhodnutia dekana získala monografia Mgr. Lucie Novákovéj, PhD., vydaná v zahraničnom vydavateľstve: *Greeks who dwelt beyond the sea: people, places, monuments*. Autorke srdečne gratulujeme a želáme ďalšie vedecké a publikačné úspechy.

Zuzana Lopatková
Foto: Milan Richnák

Dekan Erik Hrnčiarik odovzdáva cenu za edičný počin roka Lucii Novákovéj

Aktivity katedry klasickej archeológie

Dňa 4. decembra 2019 sa na pôde Trnavskej univerzity v Trnave uskutočnilo tradičné predvianočné stretnutie študentov, absolventov a učiteľov Katedry klasickej archeológie FF TU.

V úvode jeho odbornej časti odznali príspevky pedagógov o aktivitách katedry v roku 2019 (E. Hrnčiarik), osobitne v oblasti podvodnej archeológie (M. Daňová) a spolupráce s Iránom

(L. Nováková). Nasledovali referáty študentov a absolventov o ich skúsenostiach získaných počas terénnej praxe doma i v zahraničí. Týkali sa výskumu germánskeho pohrebiska

v Rankovciach (B. Hodáková, F. Vec-ko), klenotníckej dielne na Neštichu (B. Adamíková, S. Koprivá, I. Štefanovičová) a lokality Ostražnica (M. Barbušák, M. Zázik), ďalej ikonografie a rekonštrukčnej vizualizácie depotu z Prašníka (M. Valigová), geofyzikálnej prospekcie v spolupráci s ÚAM v Brne (D. Šálka) a stáží v rámci programu Erasmus+ zameraných na metódy podvodnej archeológie v Chorvátsku (P. Dragonidesová) a výskumu rímskeho tábora Brigetio v Maďarsku (S. Lindáková, L. Hlaváčová, B. Demovičová). Spoločenská časť podujatia poskytla príjemný priestor na diskusiu o uskutočnených aktivitách, ako aj podujatiach plánovaných v roku 2020.

Prezentácia v Oxforde

Dr. Lucia Nováková reprezentovala katedru klasickej archeológie na stretnutí Britskej asociácie pre archeológiu Blízkeho východu (British Association of Near Eastern Archaeology – BANE), ktoré sa uskutočnilo 9. – 11. januára 2020 na Oxforfskej univerzite. Vystúpila v sekcii venovanej archeológii krajiny so spoločným príspevkom s Dr. Ahmadom Heidarim (Islamic Azad University, Birjand branch) na tému *Archaeological landscape of central Birjand*. Spolupráca v tejto oblasti sa črtá ako veľmi perspektívna.

Klára Kuzmová

Foto: Lucia Nováková

Knižné novinky z katedry etiky

FEBER, J. – HREHOVÁ, H. – RUSNÁK, P.: *Man between Sacrum and Profanum in Russian Philosophy in 20th Century*. Berlin – Bratislava : Peter Lang Verlag – VEDA, 2019, 216 s. ISBN 978-3-631-79484-5; ISBN 978-80-224-1759-4

Názov monografie má vyjadrovať esenciálnu možnosť zaujať rôzne svetonázory vo filozofickom poznaní človeka. V súvislosti s tým chcú autori poukázať na alternatívy materialistického a náboženského prístupu, ktoré našli svoje dramatické vyjadrenie v ruskom filozofickom priestore. Individuálne antropologické myšlienky sú pôvodcom – či už explicitne, alebo implicitne – zložiek a výsledkov konfliktu medzi dvoma protichodnými svetonázorovými orientáciami. Ruské filozofické prostredie 20. storočia možno vnímať ako historicky realizovaný filozofický experiment, ktorý vysvetlil východiská, možnosti a dôsledky oboch prístupov. Reflexia získanej historickej skúsenosti môže aj dnešnému človeku pomôcť zväžiť rôzne svetonázorové alternatívy kompetentnejším spôsobom. Skúsenosti ruskej filozofie potvrdzujú a konkretizujú predpoklad, že rozhodnutie o svetonázore do veľkej miery určuje smer a charakter filozofického poznania človeka.

GÁNOVSKÝ, M.: *Etický pohľad na vzťahy štátu a cirkvi na Slovensku v kontexte odluky*. Trnava : FF TU, 2019, 85 s. ISBN 978-80-568-0393-6

O problematiku vzťahov štátu a cirkvi je v slovenskej verejnosti stále pomerne veľký záujem. Diskutuje sa o usporiadaní týchto vzťahov a ich význame. Potvrdzujú to aj početné diskusie o odluke, v rámci ktorých sa ukazuje, že názorové póly na Slovensku sú v tejto veci diametrálne odlišné. To poukazuje na to, že táto téma je aj naďalej vysoko aktuálna a značne komplikovaná. Preto sa v monografii autor po-

kúša o jej bližšie preskúmanie. Cieľom diela je poukázať na etické aspekty, ktoré by mali byť hlavnými určovateľmi pre dialóg o vzťahoch cirkvi a štátu na našom území. Tieto vzťahy by mali akcentovať aj požiadavku súčasnej spoločnosti na zachovanie tolerance voči obojm týmto inštitúciám. Zároveň, na vhodné fungovanie ich vzájomných vzťahov, je tiež kladený apel na spoločnú snahu o nenarúšanie vnútornej integrity tak štátu, ako aj cirkvi. Focus monografie je zameraný na vzťahy štátu a cirkvi práve v kontexte odluky, keďže ide o najvypätejší moment vo vzťahu týchto dvoch inštitúcií.

VADÍKOVÁ, K. M.: *Dialogická osoba a situácia. Guardianiovská edukačná etika a situacionizmus*. Trnava – Krakov : FF TU – Spolok Slovákov v Poľsku, 2019, 205 s. ISBN 978-83-8111-157-7

Monografia je určená všetkým tým, ktorí precitli v situácii ohrozenia a v prekvapení s úžasom sledujú dianie okolo seba. Autorka dúfa, že sa stane povzbudením k nádeji, že v takomto prekvapujúcom dianí existuje záchytný bod, z ktorého sa možno odraziť k zajtrajšku. Metodicky môže poslužiť ako príručka na cestu životom všetkým tým, ktorí sa zamýšľajú nad situáciou predtým, ako začnú konať.

Guardiniovská edukačná etika je výnimočná svojím autentickým oslovením vo chvíľach – v situáciách, keď človek najviac vyžaduje pozornosť, prosí o záujem, túži po zdieľaní alebo tichej prítomnosti. Zároveň disponuje unikátnou metódou zvládania záťažových prekvapení, keď tíši obavy z napätia, lebo jeho silu využíva ako protitlak na odhalenie, presvetlenie, sprístupnenie podstaty vecí, problémov, súvislostí a podobne. Metodika protikladov umožňuje statočne prijať pozvanie do dialógu o pravde, odvážne čeliť napätiu a nebáť sa odpovedať na volanie po mene v dialogike vzťahov.

Michal Gánovský

Pedagogická fakulta

Predstavujeme študentku pedagogickej fakulty Veroniku Hrubjákovú

V zajatí hádaniek a hlavolamov

Veronika Hrubjáková je študentkou Pedagogickej fakulty Trnavskej univerzity. Študuje nemecký jazyk a literatúru v kombinácii s matematikou v magisterskom stupni štúdia. A mnohí z nás sme ešte donedávna ani len netušili, že je to majsterka Slovenska v zaujímavej disciplíne. V akej? Aj o tom sme sa s Veronikou porozprávali.

Veronika, keď sme hľadali študentskú osobnosť, ktorú by sme mohli predstaviť v našom univerzitnom časopise, spomenulo sa vaše meno a pedagogická fakulta. Na fakulte učím, no vôbec som netušila, že existujú nejaké majstrovstvá Slovenska v lúštení hádaniek, krížoviek, logických úloh a sudoku. A zrazu – aha – veď práve na našej fakulte máme niekoho, kto sa nielen v týchto súťažiach zúčastňuje, ale nás dokonca veľmi pekne reprezentuje. Povedzte nám niečo o nich.

Čo sa týka Majstrovstiev Slovenska družstiev v logických úlohách, o ktorých hovoríte, tak tento rok sa konal už 12. ročník. Organizuje ich Slovenský zväz hádankárov a krížovkárov (SZHaK) a je to súťaž určená pre štvorčlenné družstvá, ktoré sú spravidla tvorené členmi jednotlivých krúžkov SZHaK. Samotná súťaž pozostáva z viacerých kôl – tento rok to boli štyri. V prvom kole musel každý člen družstva najprv vyriešiť dve samostatné úlohy (rozdelenie zadaných obrázkov na pentominá, potom ho čakala časť zložená z ďalších dvoch spoločných úloh, ktoré už súťažiaci riešili „tímovo“. V druhom kole dostal každý tím jedno veľké kakuro, do ktorého bolo potrebné vložiť zadané štvorce 3 x 3 s číslami a následne ho celé vylúštiť. Tretie kolo prebiehalo štafetovým spôsobom. Na začiatku dostalo každé družstvo dve úlohy a po vyriešení a odovzdaní niektorej z nich dostali ďalšiu úlohu. Takto bolo celkovo pripravených 10 úloh. Štvrté kolo tvorilo 24 malých úloh typu *hviezdy*. Na každé kolo bol presne stanovený čas, takže dôležité bolo zadané úlohy vylúštiť nielen správne, ale aj čo najrýchlejšie.

Veronika Hrubjáková trávi veľa času nad hlavolamami.

Ja som sa ale dozvedela, že ste boli aj účastníčkou majstrovstiev sveta. Čím sú iné?

Áno, tento rok som sa prvýkrát zúčastnila na Majstrovstvách sveta v sudoku (World Sudoku Championship) a Majstrovstvách sveta v logických úlohách (World Puzzle Championship), ktoré sa konali v Nemecku. Bola to veľmi veľká a zaujímavá skúsenosť a som vďačná za túto príležitosť. Majstrovstvá sveta trvali celý týždeň (od nedele do nedele). Oficiálne každú krajinu reprezentujú štyria súťažiaci, ale môže ich byť aj viac. Mnohé krajiny túto možnosť využijú aj napriek tomu, že štartovné je pomerne vysoké (600 € za oba šampioná-

ty) a súťažiaci si ho vo väčšine prípadov hradia sami. V nedeľu sa majstrovstvá v sudoku oficiálne otvorila, v pondelok sa lúšti po celý deň od rána až do večera a v utorok celé dopoludnie, pričom sa striedajú koly jednotlivcov a družstiev. V utorok poobede po vyhodnotení základnej časti nasleduje finále jednotlivcov a družstiev, v ktorom tí najlepšie bojujú o medaily. Večer je ceremoniál s odovzdávaním cien a vyhlásením výsledkov. Streda už býva voľnejšia. Spravidla sa koná výlet alebo nejaké oddychové aktivity určené pre súťažiacich, ktorí sa zúčastňujú na obidvoch šampionátoch. Odchádzajú súťažiaci, ktorí lúštili len sudoku, a prichádzajú tí, ktorí budú lúštiť len logické úlohy. Večer je potom oficiálne otvorenie Majstrovstiev sveta v logických úlohách a od štvrtka sa začína opäť lúštiť. Keďže logických úloh je viac typov, lúšti sa celý štvrtok, piatok a v sobotu dopoludnia, pričom súťaž pozostáva z kôl jednotlivcov aj z kôl družstiev. V sobotu poobede nasleduje finále a večer sa na záverečnom ceremoniáli vyhlasujú výsledky. Majstrovstvá sveta sa od majstrovstiev Slovenska alebo regionálnych turnajov odlišujú tým, že súťažiaci delegujú jednotlivé krajiny, zatiaľ čo na naše majstrovstvá či turnaje si môže prísť „zalúštiť“ ktokoľvek.

Aké ďalšie súťaže ešte existujú? Počula som aj o súťaži akademikov. Týka sa to len vysokoškolákov?

Slovenský zväz hádankárov a krížovkárov organizuje na Slovensku turnaje v štyroch lúštiteľských oblastiach – sudoku, logické úlohy, krížovky a hádanky, pričom ja sa zúčastňujem na súťažiach v sudoku a v logických úlohách. Regionálne turnaje sa v posledných rokoch pravidelne konajú v Košiciach, Bratislave a Púchove. Súťažiaci bývajú rozdelení do dvoch kategórií podľa výkonnosti – kategória A (pokročilí) a kategória B (menej skúsení). Niekedy sa

vyhlási aj kategória C, špeciálne určená pre tých najmladších lúštitelov (do 15 rokov). Okrem toho sa každoročne konajú majstrovstvá Slovenska jednotlivcov či družstiev v riešení sudoku, resp. logických úloh. Výsledky z regionálnych turnajov a z majstrovstiev Slovenska (spolu s výsledkami vybraných internetových turnajov a nominačného turnaja) sa jednotlivým súťažiacim započítavajú do kvalifikácie na majstrovstvá sveta. Na základe tejto kvalifikácie sa potom každý rok rozhodne, ktorí štyria súťažiaci budú oficiálne Slovensko reprezentovať na majstrovstvách sveta.

Čo sa týka majstrovstiev akademikov v sudoku, tie organizuje Hráčská asociácia logických her a sudoku a prioritne sú určené pre študentov vysokých škôl (kategória akademik). Každoročne sa konajú v Brne v termíne okolo 17. novembra. Okrem hlavnej kategórie akademik sú vyhlásené aj kategórie učiteľ, junior (žiaci základných a stredných škôl) a kategória open, kam patria tí, ktorí nie sú zaradení ani v jednej z prvých troch kategórií. Súťaž pozostáva z troch kôl sudoku a je doplnená ešte samostatne vyhodnocovanou vloženou súťažou v riešení logických úloh.

Zaujímalo by ma, ako ste sa k takému hobby dostali. Bol to primárne váš záujem alebo vás niekto viedol? Predpokladám, že sa to začalo už v detskom veku.

Sudoku u nás doma začala prvá riešiť mamka. Ja som to vyskúšala a začalo ma to baviť. Zo začiatku som lúštila len pre zábavu. Intenzívnejšie som sa tomu začala venovať v 9. ročníku na základnej škole. Vtedy som išla na svoj prvý slovenský turnaj a zhodou okolností to boli hneď majstrovstvá Slovenska jednotlivcov v sudoku. Tam sa mi podarilo urobiť slovenský rekord v kategórii do 15 rokov v riešení klasického sudoku. Odvtedy som začala chodiť aj na regionálne turnaje v rámci Slovenska, aj na majstrovstvá vždy, keď sa dá. Postupne som začala lúštiť aj logické úlohy a posledné dva roky pomáham aj s prípravou úloh na sudoku turnaj do Bratislavy pre kategóriu B.

Ono sa povie: obyčajné sudoku... Aj ja rada lúštim sudoku, v zošitku mám zaznačenú náročnosť v stupni od 4 – 10 (ukazujem Veronike počmáranú mriežku s mojimi pokusmi a tá sa jemne pousmeje). Aj vy máte úlohy svojou náročnosťou nejakو kategorizované?

Čo sa týka náročnosti úloh, na regionálnych turnajoch, ako som už spomínala, si súťažiaci môžu vybrať kategóriu A alebo B podľa toho, či si trúfajú lúštiť náročnejšie úlohy, alebo skôr menej náročné. Každá úloha na turnaji má ešte svoje bodové hodnotenie, ktoré tiež do určitej miery odráža jej náročnosť, a súťažiaci sa sám rozhoduje, ktorú úlohu začne riešiť. Na majstrovstvách Slovenska lúštia všetci rovnaké úlohy a okrem bodového hodnotenia jednotlivých úloh bývajú niekedy tie jednoduchšie úlohy označené usmíatym smajlíkom a tie ťažké smutným smajlíkom. Na majstrovstvách Slovenska v sudoku sa okrem hlavnej kategórie (kam patria všetci účastníci) vyhlasujú víťazi aj vo vekových kategóriách do 15, do 18 a nad 45 rokov a v logických úlohách v kategóriách do 18 a nad 45 rokov. Keďže turnaje v sudoku (resp. v logických úlohách) sa organizujú ako samostatné turnaje, každý si môže vybrať, v ktorej „súťažnej disciplíne“ bude súťažiť. Rovnako si sám zvolí náročnosť úloh, takže môže napr. v sudoku riešiť úlohy v kategórii A a na turnaji v logike úlohy kategórie B.

Už asi tuším, čo dostávate každé Vianoce pod stromček: dobre hrubú publikáciu s hádankami, krížovkami, logickými hrami...

Ani veľmi nie, keďže v obchodoch sa dajú väčšinou kúpiť len publikácie, v ktorých výrazne prevláda klasické sudoku, niekedy doplnené jednoduchými variantmi sudoku, ako je napr. diagonálne či nepravidelné sudoku, a tie už ma až tak nebavia. Čo sa týka logických úloh, ponuka v obchodoch je ešte chudobnejšia a úlohy na tréning sa dajú skôr nájsť na internete. Ale väčšinou na Vianoce predsa len dostávam knihy, keďže taktiež rada čítam.

Vy ste z Michaloviec, študujete v Trnave, už to samo osebe vypovedá o tom, že s voľným časom bude asi problém... Alebo ešte daky zostáva? A ak áno, ako ho využívate?

Áno, je pravda, že študujem ďaleko od domova a voľného času veľa nie je. Ak nie som v škole (v Trnave), tak cestujem domov a cesta nie je práve najkratšia. Vo voľnom čase rada lúštim sudoku a logické úlohy, ale nielen lúštim, ale aj ich vytváram na turnaje. Každoročne robím úlohy a organizujem turnaj pre žiakov Gymnázia v Michalovciach, a ako som už spomenula, s tvorbou úloh a organizáciou pomáham aj v sú-

vislosti s turnajom v Bratislave. Ak popri tom predsa len ešte nejaký čas ostane, tak rada čítam.

Otázka na telo: nehľadá si žena, ktorá je s logickým úsudkom a IQ na tom veľmi dobre, ťažšie partnera? Ved' predsa – nie sú ďaleko tie časy, keď sa táto oblasť „rezervovala“ skôr pre tú mužskú populáciu...

Podľa mňa nie, pretože si myslím, že ak vzťah dvoch ľudí funguje, tak nezávisí od toho, aké má žena, poprípade muž IQ a aké má logické myslenie. Myslím si, že keď sa dvaja dajú dovedna, výška IQ nie je tou hlavnou vecou, ktorú si na tom druhom všímajú, ale ide hlavne o iné vlastnosti, ktoré s IQ vôbec nesúvisia. Je pravda, že na Slovensku možno lúšti viac mužov ako žien, ale čo sa týka sudoku a logických úloh, tak tu je zastúpenie žien relatívne vysoké (dokonca prvá majsterka sveta v sudoku bola žena – Jana Tylová z Českej republiky). Ak to porovnáme so súťažiacimi v krížovkách a hádankách, tak tam sa ženy objavujú omnoho zriedkavejšie. Myslím si však, že celkovo je to viac spôsobené tým, že ženy majú väčšinou viac povinností a na niečo také im neostáva čas.

Študujete cudzí jazyk spolu s literatúrou a matematikou. Zvláštna kombinácia. Jedno si vyžaduje poznať systém jazyka a pohybovať sa v oblasti metafor, textovej estetiky, druhé zase vyžaduje logiku. Čo preferujete? Je to päťdesiat na päťdesiat?

Ťažko povedať, či je to tak. Skôr by som povedala, že k matematike mám určitým spôsobom bližšie, keďže ma matematika veľmi baví už od základnej školy a ako stredoškolačka som chodila aj na rôzne súťaže z matematiky, teda aj na iné ako sudoku a logické úlohy. Okrem toho, keď je čas, matematiku aj doučujem. Keď som sa rozhodovala, kam ísť po maturite, tak matematika bola voľbou číslo jeden, keďže ma baví matematika v kombinácii s prácou s deťmi. Začala som rozmýšľať nad učiteľstvom. A keďže matematika sa samostatne v rámci učiteľstva nedá študovať, tak som sa rozhodla pre nemčinu. Začala som s ňou len na strednej škole, ale už predtým ma ju učila babka. Dá sa povedať, že aj kvôli nej som si ako druhý predmet vybrala práve nemecký jazyk a literatúru.

Ďakujem za rozhovor a inšpiráciu.

*Rozhovor pripravila
Gabriela Magalová*

Fakulta zdravotníctva a sociálnej práce

Štyri odborné knižnice pre Keňu

Trnavská univerzita v Trnave pôsobí v rozvojových krajinách už od roku 1998. Pracovníci univerzity sa v začiatkoch zameriavali najmä na oblasť poskytovania primárnej zdravotnej starostlivosti, boj s detskou podvýživou a sociálnu prácu v dvoch afrických krajinách (južný Sudán, Keňa) a v ázijskej Kambodži.

V ďalších akademických rokoch trnavskí pedagógovia a výskumníci pokračovali v rozvojových aktivitách a tak je to dodnes. Spektrum aktivít sa značne rozšírilo, najnovšie aj na oblasť vzdelávania. „Vzdelávanie vytvára podnet pre získanie zamestnania a stabilného príjmu, pre kvalifikovaný výkon daného povolania, ale aj preto, že vzdelávaním meníme svet na lepšie miesto,“ vysvetľuje doktorka Zuzana Kráľová, terénna rozvojová pracovníčka a vedúca fakultného pracoviska v Keni.

Knižnice v každom väčšom aj men-

šom meste s oddelením odbornej literatúry, dostupné za minimálny členský poplatok, prístup na internet s možnosťou vyhľadávania odborných publikácií vo vedeckých databázach alebo elektronické verzie kníh a učebníc

– toto všetko je v rozvojovej krajine, akou je aj Keňa, ďaleko za európskym štandardom, na ktorý sme bežne zvyknutí. Toto bol podnet, prečo sa akademickí pracovníci rozhodli založiť odborné knižnice na pobreží Kene, kde aktuálne pôsobia. „V súčasnosti realizujeme projekt zameraný na znižovanie chorobnosti a úmrtnosti na infekčné ochorenia prostredníctvom dohľadu nad ich vznikom a šírením sa v populácii. Naším partnerom sú štyri krajské nemocnice v mestách Kwale, Msambweni, Lungalunga a Kinango. Pre uvedené reálie veľmi biednych možností na získanie vedomostí mimo vzdelávací systém sme založili v každej krajskej nemocnici odbornú knižnicu,“ uviedla doktorka Denisa Jakubcová, manažérka kenského projektu Trnavskej univerzity.

Každá knižnica bola vybavená viac ako stovkou odborných kníh, učebníc a atlasov z oblasti anatómie, fyziológie, vyšetrovacích metód, ošetrovateľstva, hygieny, verejného zdravotníctva a práce s komunitou. Okrem nábytku a kníh bola každá knižnica rozšírená o počítač, dataprojektor, nástenky a tabule na ďalšie vzdelávanie. Do počítačov boli zavedené aj elektronické knižnice a on-line vzdelávacie moduly. „Knižnice sú prístupné pre lekárov, zdravotné sestry a vše-

tok zdravotnícky personál nemocníc a menších zdravotníckych stredísk z celého kraja, ale tiež pre študentov pripravujúcich sa na zdravotnícke a sociálne povolanie, ktorí nemajú finančné možnosti si takéto knihy zakúpiť, a taktiež pre ľudí z komunity, ktorí majú záujem sa vzdelávať,“ dodáva doktorka Kráľová. Aká bola reakcia Keňanov na knižnice? „Radosť z knižníc bola obrovská, emotívna, ale hlavne úprimná. Už aj pero je pre Afričana veľkým darom, pretože je zdrojom vzdelávania. Vo vzdelaní vidia obyvatelia nielen Kene, ale všetkých afrických krajín možnosť, ako mať lepší život pre seba, svoju rodinu. A tiež ide o zdroj vedomostí na pomoc svojej komunite,“ komentuje túto pomoc doktorka Denisa Jakubcová.

Pri opakovaných cestách do Kene, pracovníci Trnavskej univerzity vidia, ako sa zapíňajú výpožičné a prezenčné listiny knižníc, ako sa na niektoré knižné tituly vytvoril poradovník a tiež ako sa v samotných priestoroch knižníc organizujú vzdelávacie prednášky a akcie. Knižnice boli vytvorené v rámci projektu za finančnej pomoci zo zdrojov oficiálnej rozvojovej spolupráce Slovenska pod logom Slovak-Aid.

D. J.

Foto: Archív TU v Trnave

Študenti ošetrovateľstva na odbornej exkurzii v Prahe

V dňoch 9. – 11. decembra 2019 sa študenti 3. ročníka študijného odboru ošetrovateľstva zúčastnili na odbornej exkurzii v dvoch vybraných zdravotníckych zariadeniach v Prahe – v Ústrednej vojenskej nemocnici (UVN) a Fakultnej nemocnici Motol. Obe zariadenia patria k najväčším a najmodernejším v strednej Európe. Poskytujú základnú, špeciálnu a superspecializovanú zdravotnú starostlivosť. Ústredná vojenská nemocnica poskytuje ústavnú a ambulantnú starostlivosť pacientom okrem detí, a už viac ako 80 rokov sa špecializuje aj na starostlivosť o vojnových veteránov.

Po prezentácii moderne spracovaného propagačného filmu študenti navštívili vybrané oddelenia, kliniky a ďalšie súčasti nemocničných komplexov – oddelenie urgentného príjmu, chirurgické oddelenie, novozrekonštruované oddelenie dlhodobej starostlivosti „Vlčí mak“. Oboznámili sa so systémom a organizáciou práce multidisciplinárnych tímov v komplexe zariadení ústavnej starostlivosti. Zaujímavé boli novinky najmä z oblasti využívania technologických zariadení – napr. čítacie zariadenia, ktoré pomáhajú v ošetrovateľskej praxi. Čítačky pomocou čiarových kódov „kontrolujú“ sestry najmä pri podávaní liečiv a pri odberoch biologického materiálu, čím eliminujú riziko pochybenia. Vo Fakultnej nemocnici Motol našim poslucháčom premietli videofilm s významnými štatistickými údajmi, nielen čo sa týka počtu zamestnancov, oddelení, ambulancií, ale aj vyšetrení, operácií a pod. Následne si prezreli oddelenie detskej onkohematológie s prezentáciou pútavých kazuistík úspešne vyliečených pacientov.

Obidve zariadenia sa rôznymi spôsobmi starajú aj o vlastných zamestnancov a ich zdravie, napr. realizáciou mi-

mopracovných športových či kultúrnych podujatí, ale i prevádzkou detských centier pre deti sestier a ostatných zdravotníckych pracovníkov. K najväčším bonusom patria možnosti ďalšieho celoživotného zvyšovania kvalifikácie zdravotníkov v špecializačných a certifikačných typoch vzdelávania.

Odborná časť exkurzie bola doplnená o prechádzky adventnou Prahou. Exkurzia ako forma vyučovacieho procesu je pre študijný odbor ošetrovateľstvo významná a veľmi efektívna. V rámci klinickej praxe je dôležité získanie nových teoretických vedomostí, ale najmä praktických zručností, ktoré môžu študenti následne preniesť do vlastnej klinickej praxe. U študentov je podporená aktivita, kreativita i možnosť transferu inovácií v duchu „lepšie raz vidieť, ako stokrát počuť“.

Iveta Vidi, Gabriela Doktorová

Významná spolupráca so Živenou

V poslednom období ste si mohli všimnúť niekoľko ohlasov, ktoré sa zaoberali Živenou a návštevami jej predstaviteľiek na pôde fakulty zdravotníctva a sociálnej práce. V júni 2019 totiž začala Katedra sociálnej práce FZaSP TU so Živenou spolupracovať. Dôvodom bolo podobné zameranie Živeny a katedry sociálnej práce, ktoré sa upriamuje na rôzne súčasné problémy obklopujúce našu spoločnosť.

Predstavitelky Živeny pani Bučková a Magda Vášáryová na návšteve na katedre sociálnej práce

Medzi ne môžeme zaradiť násilie v rodinách alebo postavenie seniorov v spoločnosti, či problémy detí a mládeže. Živena je spolok slovenských žien, ktorý sa snaží rozvíjať národné povedomie a taktiež šíriť osvetu v už spomenutých oblastiach. Katedra sociálnej práce sa v zastúpení docentky Slanej, doktorky Hromkovej a doktorky Molnárovej-Letovancovej zúčastnila na oslavách 150. výročia založenia Živeny, ktoré sa uskutočnili v Slovenskom národnom divadle. Pri tejto príležitosti sa stretli s riaditeľkou bratislavskej pobočky Živeny pani Bučkovou a predsedníčkou Živeny pani Magdou Vášáryovou. Pani Bučková a pani Vášáryová následne v tomto roku, presnejšie na Valentína, poctili katedru sociálnej práce svojou návštevou. Témou spoločnej diskusie a pracovného stretnutia bola dohoda o udeľovaní pamätných medailí, pričom prvé odovzdávanie sa uskutoční veľmi tematicky, a to pri príležitosti Svetového dňa sociálnej práce. Pamätná medaila bude odovzdaná osobe, ktorá celý svoj život zasvätila sociálnej práci a pomoci ľuďom, ktorí ju potrebujú. Katedra sociálnej práce sa veľmi teší takýmto hodnotným spoluprácam, ktoré vytvárajú priestor na spoločné aktivity.

Lubica Nicolussi, Michaela Hromková

Teologická fakulta

Rozvoj duchovného života študentov v európskom kontexte

V dňoch 18. – 21. februára 2020 sa v Paríži uskutočnilo európske stretnutie jezuitov a ich spolupracovníkov, ktorí sa venujú pastoračii univerzitných študentov a mladých (JUPC – Jesuit in University Pastoral Care). Stretlo sa na ňom okolo 40 účastníkov a prebiehalo v parížskom „Magis dome“ (La Maison Magis). Zo Slovenska sa na stretnutí zúčastnil Peter Buša SJ z Univerzitného pastoračného centra v Trnave, sr. Fides Iveta Strenková CJ a Vlastimil Dufka SJ, pedagóg a kaplán študentov na Teologickej fakulte TU.

Téma tohtoročného stretnutia znela: „Becoming MAGIS: roots and fruits“ (Stávať sa MAGIS: korene a ovocie).

Fides Iveta Strenková, Peter Buša a Vlastimil Dufka na parížskom stretnutí jezuitov

Slovo MAGIS (z lat. „viac“) vyjadruje základnú črtu ignaciánskej spirituality. Je ňou dynamická a vždy vzrastajúca láska k Bohu a k blížnemu, ktorá má človeka viesť k intenzívnej činnosti a službe. Týmto pojmom je však pomenovaný aj program pre mladých, ako aj spoločenstvá univerzitných študentov a mladých. Okrem vzájomného poznávania situácie študentov v Paríži, Madride, Londýne, Barcelone, Bilbau, Salzburgu, Drážďanoch, Krakove, Bratislave atď. bola veľkým prínosom stretnutia otvorenosť pre zosieťovanie a spoluprácu medzi jednotlivými európskymi centrami, čo môže byť výrazným obohatením najmä pre študentov, ktorí často cestujú do európskych centier a v nich aj študujú, napríklad v rámci Erasmusu.

Na Slovensku vznikli MAGIS spoločenstvá pre mladých najmä v Bratislave, ale postupne sa formuje spoločenstvo študentov aj v Univerzitnom pastoračnom centre v Trnave (viac o spoločenstve MAGIS pozri: www.magisslovensko.sk). Pre tieto spoločenstvá bol postupne vytvorený štvorročný formačný duchovný program. Nepochybne vzácné sú letné programy MAGIS EUROPE. Tohtoročné Európske stretnutie sa uskutoční v čase od 1. do 9. augusta v štyroch krajinách: v Rakúsku, Rumunsku, Maďarsku a na Slovensku. Spoločné záverečné stretnutie všetkých zú-

Youth festival organized by the Jesuits

You are my Bread my Life my Love

2020
August 1-9

Hungary
Austria
Romania
Slovakia

magis.jesuits.eu
Check our website for more details!

častnených sa uskutoční od 7. – 9. augusta v maďarskom Miškovci (viac o MAGIS EUROPE 2020 pozri: www.magis.jesuits.eu). Téma tohtoročného programu „You are my Bread, my Life, my Love“ (Ty si môj Chlieb, môj Život, moja Láska) súvisí s Eucharistickým kongresom, ktorý bude 13. až 20. septembra v Budapešti. MAGIS spoločenstvá, ako aj programy MAGIS EUROPE rozvíjajú duchovný život študentov a sú prostredím pre vzájomné poznávanie sa medzi mladými v miestnom i medzinárodnom kontexte.

Vlastimil Dufka SJ

Ako vznikol deň svätého Valentína, patróna zalúbených?

Podľa tradície bol svätý Valentín Rímsky chudobný, čestný kňaz, o ktorom sa hovorí, že uzdravil slepé dievča. Všetkým, ktorí hľadali pomoc a útechu, daroval kvety zo svojej záhrady. Napriek zákazu cisára Claudia II. sobášil manželské páry podľa kresťanských obradov a pomáhal

im v manželských krízach. Preto bol sťatý.

Svätý Valentín bol prvýkrát zdokumentovaný v 6. storočí v Mariusových dejinách utrpenia (*Leidengeschichte von Marius*). Jeho relikvie uchovávali v kostoloch Santa Maria in Cosmedine a Santa Prassede v Ríme. Od

stredoveku ho uctievali vo viacerých mestách stredného Talianska. Od roku 1651 sa relikvia hlavy sv. Valentína nachádza spolu s pozostatkami ďalších mučeníkov z Ríma v Monselicu pri Padove, kde sa dodnes uctievali v Santuario delle Sette Chiese. Tieto relikvie boli preskúmané v roku

2017 a zistilo sa, že pochádzajú od muža, ktorého vek sa pohybuje v rozmedzí 23 až 27 rokov a ktorý žil niekedy v období rokov 119 a 338 po Kristovi. Valentínova legenda a uctievanie jeho pozostatkov sa prekrývajú s tradíciou Valentína z Terni.

Tradícia slávania svätého Valentína ako dňa zalúbených siaha až k sviatku rímskej bohyně Juno, pretože v tomto období, v polovici februára, sa začínalo párenie vtákov. V ten istý deň boli bohyni Juno, ochrankyni manželstva a rodiny, obetované aj kvety a takisto boli obdarené kvetmi aj ostatné rímske ženy. Na dni 14. – 15. februára pripadal aj jeden z najstarších rímskych sviatkov, *Lupercalia*, ktorý bol spojený s plodnosťou a rituálnou očistou.

Rimania slávili sviatok *Lupercalia* pri jaskyni vlčice, ktorú našli archeológovia

Jacopo Bassano, Svätý Valentín

govia v roku 2007 na úpäť vrchu Palatin. Tam ženy písali svoje mená na pásy papyrusu a nechávali mladých mužov tieto pásy ťahať, zatiaľ čo nahí mladíci začínali preteky nad kopcom Palatin. Kresťania tieto zvyky zmenili a na lístočky napísali mená svätých a ich kázne a priniesli ich ľuďom. Z týchto dávných tradícií sa neskôr vyvinula súčasná tradícia oslavovať sviatok sv. Valentína.

Predtým sa 14. februára v niektorých kostoloch slávil príchod Ježiša Krista ako nebeského ženicha na nebeskú svadbu. Už v stredoveku možno badať slávenie tohto zvyku ako „dňa zalúbených“, a to najprv vo Francúzsku, Belgicku a Anglicku. Neskôr sa táto tradícia stala internacionálnou záležitosťou, ktorá si podmaňuje celý súčasný svet.

Katarína Kalamenová

Sväté písmo je Boží dar

Sväté písmo je podľa mňa fascinujúcim Božím darom človeku. Predstavuje nám však niekedy akoby iný svet, ktorý treba objaviť. Staví nám otázky i výzvy. Niekedy sa zdá jednoznačné, inokedy nám ukazuje svoju záhadnú tvár, ktorá nás láka a ktorej sa možno i niekedy ľakáme.

Ako vieme, Písmo bolo písané v rôznych starých jazykoch, ktoré – aj keď moje znalosti týchto jazykov sú len okrajové – mi dovoľujú zažívať

vzrušujúce dobrodružstvo: objavujem nové svety! Človek má niekedy vryté v pamäti niektoré vety z Písma, ustálené slovné spojenia a iné, keď číta Písmo iba v jednom preklade, na ktorý je zvyknutý (nehovorím, že je to zlé). Slovenské preklady sú na dobrej úrovni a sprostredkovali nám ich experti, ktorí Písmu zasvätili značnú časť svojho života, ak nie celý. Ale je i veľmi obohacujúce opustiť tento po-

kojný, dobre známy záliv bezpečných vôd a pustiť sa na široké more otvorených interpretácií a významov, ktoré treba ešte preskúmať. Človek tu objaví aj krásy žartov, slovných hračiek či poézie, ktoré sú ťažko preložiteľné, a ako hovorí grécky prekladateľ Knihy Sirachovho syna vo svojom Prológu: „Hebrejské slová nemajú takú istú silu, keď sa preložia do inej reči. No nielen to, ale aj sám Zákon, prorocké spisy i ostatné Písma vykazujú nemalý rozdiel oproti zneniu pôvodiny.“

Napríklad je zaujímavé všimnúť si aramejskú vetu akoby sirotu v hebrejskom texte knihy proroka Jeremiáša 10,11: *elahajja di-šmajja wearka lo avadu, jevadu meara umin-tchot šmajja elle* (SSV: „Bohovia, ktorí nestvorili nebo a zem, tí sa stratia zo zeme a spod neba“). Tu je pekná hra slov medzi *lo avadu* (nestvorili) a *jevadu* (zaniknú), a zrejme preto sa i Jeremiáš tu rozhodol použiť tento jazyk; v hebrejčine by sa táto hra slov stratila.

Úžasným objavom pre mňa bol istý detail pri opise Jákobovho sna s rebríkom. Hovorí sa tam (Gn 28,10), že Jákob sa zastavil *na istom mieste* – slovo „miesto“ je tu písané s určitým členom, čo znamená, že ide o miesto čitateľovi známe – vrch Mojra, čiže

Sion, Chrámova hora. Píše sa, že vzal kameň, ktorý tam našiel – niektorí komentátori hovoria, že to bol kameň, na ktorom bol obetovaný Jákobov otec Izák. Skrýva sa tu istá nadčasovosť, je to prienik Božej večnosti do našej časovosti, keďže Jákob doslova *natrafil na toto miesto* – pre svätosť Chrámu, ktorý tu ešte len bude stáť, Boh vopred posvätil toto miesto, na ktoré sa Jákob uchýlil ako do chrámu, hľadajúc Božiu pomoc v ťažkej situácii. Je to podobné, ako keď bola pre zásluhy smrti a zmŕtvychvstania svojho syna, nášho Pána Ježiša Krista, vopred vykúpená a posvätená Panna Mária.

Písmo sväté je určené každému človeku osobne. Každého tu zaujme niečo iné, a to je v poriadku, lebo Boh chce osloviť každého človeka. A keďže naše jazyky boli zmätené (Gn 11), Boh sa prihovára každému jeho vlastným jazykom (lebo aj keď väčšina čitateľov tohto článku bežne používa slovenčinu, každý ju používa trochu inak). Preto je Písmo také obsiahle. A štúdium biblických jazykov a kultúr mi odhaľuje mnohé záhady, pozýva ísť neustále ďalej, ale kladie aj nové otázky na moje predpripravené a skostnatené odpovede.

Patryk Maria Rygiel

Právnická fakulta

Cena Andreja Sacharova za slobodu myslenia

Na pôde Právnickej fakulty TU sa 6. decembra 2019 uskutočnilo odborné podujatie pri príležitosti udelenia Ceny Andreja Sacharova za slobodu myslenia. Pripravila ho právnická fakulta v spolupráci s Informačnou kanceláriou Európskeho parlamentu na Slovensku. Súčasťou podujatia, ktoré sa na právnickej fakulte organizovalo už niekoľko ráz, je návšteva poslancov a poslankyň Európskeho parlamentu, v rámci ktorej majú aj študenti a študentky možnosť diskutovať na témy, ktoré sa týkajú tak Ceny Andreja Sacharova, ľudských práv, ako aj postavenia Európskej únie v globálnom priestore.

So študentmi a študentkami tentoraz diskutovali Dionýz Hochel, poverený riaditeľ Informačnej kancelárie EP na Slovensku, Andrea Olšovská, dekanka právnickej fakulty, Vladimír Bilčík, poslanec EP, a Peter Varga, pedagóg právnickej fakulty. Študentské otázky spojené s diskusiou smerovali k tohtoročnému laureátovi, ktorým je Ilham Tohti, ale aj k postaveniu Európskej únie vo svete a vplyvu Číny, ďalej k politike ochrany ľudských práv a slobody jednotlivcov, a to aj v kontexte súčasného vývoja krajín V4, pričom sa diskutujúci zhodli na nevyhnutnosti neustálej ochrany slobody jednotlivca, ktorá je v dnešnom čase a v našom priestore stále viac ohrozovaná.

Na podujatí rezonovali otázky ľudských práv a postavenia Európskej únie

V rámci tohtoročného podujatia ocenila dekanka právnickej fakulty Andrea Olšovská Dionýza Hochela ocenením *Pacta sunt servanda*, za jeho doterajší prínos k rozvoju spolupráce s právnickou fakultou, ako aj prínos v oblasti študentského hnutia v boji za demokraciu v roku 1989.

Vladimír Varga

Diskusný stôl o azylovom práve

Katedra správneho práva, práva životného prostredia a finančného práva Právnickej fakulty Trnavskej univerzity v Trnave zorganizovala 12. novembra 2019 medzinárodnú

O azylovom práve diskutovali učitelia práva aj odborníci z praxe

vedeckú konferenciu, venovanú medzinárodnoprávnym a európskym aspektom azylového práva. Záštitu nad podujatím prevzala prof. JUDr. Mgr. Andrea Olšovská, PhD., dekanka právnickej fakulty. Išlo o v poradí druhý z troch plánovaných okrúhlych diskusných stolov, zameraný – v súlade s cieľmi projektu VEGA č. 1/0200/18 – na definovanie výziev pre legislatívu v Slovenskej republike. Vystúpenia pozvaných odborníkov-špecialistov sa venovali analýze rozhodovacej činnosti medzinárodných súdnych a mimosúdnych orgánov, ktorá má významný dosah na interpretáciu medzinárodných právnych štandardov v predmetnej oblasti. Ústrednými témami medzinárodnej konferencie v roku 2019 sa stali: medzinárodné a európske právne aspekty azylového práva a utečeneckého práva, judikatúra Európskeho súdu pre ľudské práva a Súdneho dvora Európskej únie a judikatúra Ústavného súdu Slovenskej republiky. Príspevky sa ťažiskovo zamerali na právne aspekty ochrany základných práv osôb, ktoré potrebujú medzinárodnú ochranu. Rezovali predovšetkým témy ochrany práv dieťaťa, otázky národnej bezpečnosti, problematika využiteľnosti a prípustnosti nástrojov bránenia v prístupe utečencom k ochrane v medzinárodnom

práve (mechanizmy „non-entrée“) a inštitútu zraniteľných žiadateľov o medzinárodnú ochranu. Vo viacerých vystúpeniach dominovala problematika ochrany osôb, ktoré hľadajú medzinárodnú ochranu, a ich životných podmienok pred porušením zákazu vyplývajúceho z čl. 3 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (zákaz mučenia alebo podrobovania neľudskému či ponižujúcemu zaobchádzaniu alebo trestaniu). Tie môžu byť dotknuté činnosťou alebo nečinnosťou orgánov štátu rovnako ako právo každej osoby podľa čl. 33 Dohovoru o právnom postavení utečencov. Uvedená medzinárodná zmluva za-

ručuje právo na riadny procesný postup. Žiadosť osoby o udelenie azylu sa musí posúdiť. Bez takého posúdenia by mohlo dôjsť k jej navráteniu v rozpore s funkciou, ktorú má právo azylu plniť.

Účastníkmi konferencie boli učitelia práva z univerzít v Bulharsku, Českej republike a Slovenskej republike, ďalej odborníci z Maďarskej akadémie vied, ako aj zástupcovia praxe – Migračného úradu Ministerstva vnútra SR, Centra právnej pomoci a tiež tretieho sektora.

Soňa Košičiarová, Michal Aláč

Premietanie filmu „Medzi nami“ (2016)

V roku 2017 bol témou spoločenskej diskusie aj stav pôrodnictva na Slovensku, a to v kontexte práv žien, ktorých sa týkalo tehotenstvo a pôrod. Veľkú zásluhu na diskusii malo aj uvedenie filmu *Medzi nami* od Zuzany Límovej. Práve tento film režisérka osobne predstavila 14. novembra 2019 aj na našej fakulte, a to v rámci turné po Slovensku. Po filme sa uskutočnila beseda s pani režisérkou, ako aj diskusia s prvkami prednášky s ľudskoprávnou expertkou Jankou Debrecéniovou zo združenia Občan, demokracia a zodpovednosť.

Zuzana Límová v diskusii odhalila aj to, aké problémy pri distribúcii filmu vznikli (zákaz premietania z nemocnice, kde bol film nakrúcaný), aj to, ako im s nimi pomohli právničky a právnici vrátane Janky Debrecéniovej. Janka Debrecéniová predovšetkým porovnávala pôrodné praktiky zachytené vo filme s domácimi a medzinárodnými ľudskoprávnymi štandardmi, pričom množstvo situácií, ktoré film zachytáva, sú z tohto pohľadu veľmi problematické. Kriticky hodnotila napríklad príliš včasné zasahovanie do pôrodu zo strany pôrodného personálu, kontexty, v ktorých sa tehotné ženy nachádzajú a ktoré vedú až k nemožnosti autenticky informovane so zásahmi súhlasiť, nemožnosť zvoliť si polohu pôrodu (pričom poloha ležmo je pre ženy považovaná za veľmi bolestivú a nevhodnú aj z dôvodov fyzikálnych – tvar pôrodných ciest), nastrihovanie takmer

Filmový dokument o pôrodných praktikách v kontexte práv žien

ako pravidlo, nie výnimka, či tlačenie na brucho (Kristelle-rova expresia), ktoré – hoci je zakázanou praktikou – sa napriek tomu vyskytuje. Poukázala aj na správu osobitnej spravodajkyne OSN proti násiliu na ženách, ktorá v októbri tohto roka upozornila na nedodržiavanie reprodukčných práv žien.

Lucia Berdisová

Spoločná reč rímskeho a občianskeho práva

Profesor Dr. Markus Wimmer z Univerzity Johanna Keplera v rakúskom Linzi prijal pozvanie našej katedry rímskeho a cirkevného práva a dňa 7. novembra 2019 navštívil Právnickú fakultu Trnavskej univerzity. V rámci seminára z rímskeho vecného práva vystúpil pred študentmi s prednáškou na tému *Spoločné problémy – spoločná reč rímskeho a občianskeho práva: Regresný nárok ručiteľa a rušenie držby alebo už evikcia?*

V prvej časti svojej dvojhodinovej prednášky sa venoval zodpovednosti predávajúceho za právnu vadu predmetu kúpy. Predstavil rozdiel medzi držbou veci a držbou práva a vysvetlil význam právnej ochrany držby práva tak v rímskom, ako aj v súčasnom rakúskom práve.

V druhej časti, ktorej základom bola exegéza Pomp. D. 17,1,11, predstavil problematiku regresného nároku ručiteľa voči hlavnému dlžníkovi. Venoval sa tiež následkom spojeným s konzumpčnou konkurenciou žalôb, na ktorej bola v klasickom rímskom práve vystavaná zodpovednosť solidárnych dlžníkov. Porovnal a odlišil zásady zodpovednosti ručiteľa v rímskom a v súčasnom rakúskom práve. Prednášku uzavrel príkladmi z praxe, na ktorých demonštroval spôsob, akým rakúski veritelia prekonávajú subsidiaritu ručenia a podľa vzoru rímskeho práva zakladajú solidárnu zodpovednosť hlavného dlžníka a ručiteľa.

Veronika Kleňová

Z dejín medicínskeho vzdelávania na Trnavskej univerzite v Trnave (III. časť)

Štvrťstoročie fakulty zdravotníctva a sociálnej práce

V minulom roku sme si pripomenuli 25. výročie vzniku Fakulty zdravotníctva a sociálnej práce Trnavskej univerzity. Historickým okamihom bolo zasadnutie Akademického senátu TU, ktorý 22. júna 1994 zo sociálno-zdravotníckej sekcie Fakulty humanistiky TU konštituoval k dátumu 1. júl 1994 samostatnú fakultu ošetrovateľstva a sociálnej práce, ktorá sa prihlásila k odkazu historickej Lekárskej fakulty TU. Predchádzali tomu rokovania pod patronátom Vladimíra Krčméryho, ktorý inicioval vytvorenie novej fakulty so sociálnou a zdravotníckou náplňou. Táto snaha mala opodstatnenie najmä po rozdelení federálnej republiky, keď sa naplno ukázalo, že na území Slovenska chýba inštitúcia zastrešujúca výchovu odborníkov pre potreby verejného zdravotníctva.

Zakladacia listina fakulty. Foto: Archív TU.

Pri prvej akreditácii fakulty v roku 1994 získala oprávnenie pre študijné odbory verejné zdravotníctvo, sociálna práca a ošetrovateľstvo a od 1. januára 1996 aj pre odbor laboratórne vyšetrovacie metódy. Ministerstvo školstva SR v máji 1998 súhlasilo s úpravou názvu fakulty na Fakultu zdravotníctva a sociálnej práce (FZaSP) TU a v tom istom roku bola zriadená Fakultná nemocnica v Trnave. Postupne fakulta konštituovala ešte ďalších 12 kliník, a to v spolupráci so Slovenskou zdravotníckou univerzitou v Bratislave, Onkologickým ústavom sv. Alžbety v Bratislave, Nemocnicou s poliklinikou v Nových Zámkoch, Nemocni-

cou s poliklinikou Nitre, Psychiatrickou nemocnicou Philip-pa Pinela v Pezinku a Národným rehabilitačným centrom v Kováčovej.

K pôvodnej katedre verejného zdravotníctva (pôvodne preventívnej medicíny) postupom času pribudlo na fakulte ďalších šesť kateder: katedra teórie sociálnej práce, katedra aplikovanej sociálnej práce, katedra misijnej práce a dobrovoľníctva, katedra zdravotníckeho manažmentu a jazykov, katedra laboratórnej medicíny, katedra ošetrovateľstva, fyzioterapie a klinických disciplín, ako aj subkatedra právnych disciplín v zdravotníctve a sociálnej práci. V súčasnosti pôsobia na fakulte štyri katedry: ošetrovateľstva, verejného zdravotníctva, laboratórnych vyšetrovacích metód v zdravotníctve a sociálnej práce.

Až do roku 2002 fakulta sídlila v budove Trnavskej univerzity na Hornopotočnej ulici. V tom roku bola dokončená rekonštrukcia budovy historickej lekárskej fakulty na Univerzitnom námestí, ktorá je sídlom FZaSP. Vyučovanie prebieha aj v budove patriacej do komplexu budov historickej TU (Adalbertinum), ktorá sa od 1. januára 2017 stala majetkom Trnavskej univerzity.

Fakulta zdravotníctva a sociálnej práce od počiatku aktívne rozvíja medzinárodnú spoluprácu so zahraničnými vysokými školami. Už v roku 1994 podpísala prvé medzinárodne dohody – s Univerzitou Ludwiga Maximiliána v Mníchove, s jezuitskou Scrantonskou univerzitou v USA, trvalá je (od 90. rokov minulého storočia doteraz) aj spolupráca s Ostravskou univerzitou v Ostrave a Juhočeskou univerzitou v Českých Budějoviach. V súčasnosti má fakulta nadviazané pracovné kontakty a realizujú sa výmenné pobyty študentov aj zamestnancov najmä v rámci schémy Erasmus+. Medzinárodné vzťahy sa rozvíjajú aj rámci bilaterálnych dohôd a medzinárodných vedecko-výskumných a rozvojových projektov. Okrem toho je fakulta sídlom Asociácie vzdelávateľov v zdravotníckych odboroch Slovenska.

Fakulta sa stala známou svojim pôsobením v rozvojových krajinách. Hlavným cieľom je poskytovať zdravotno-sociálnu a pedagogickú pomoc tým najslabším skupinám obyvateľov. Rozvojové aktivity fakulty sa začali v roku 1998 na africkom kontinente v slumoch kenského hlavného mesta Nairobi. V roku 2001 sa aktivity rozšírili do južného Sudánu, kde pracovníci fakulty poskytujú zdravotnú starostlivosť pre približne 200 000 obyvateľov spádovej oblasti.

Počet študentov v dennej i externej forme štúdia v rokoch 1994 – 2019

1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009
122	202	450	744	1061	1388	1449	1543	1907	2187	2038	2064	2130	1923	1615	1695
2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019						
1768	1766	1727	1491	1311	1136	1023	974	949	1021						

Budova FZaSP ešte pred výstavbou hotela Holiday Inn. Foto: Archív TU.

Slávnostné otváranie budovy, zľava Vladimír Krčméry, Alexander Sabó, Peter Blaho. Foto: Archív TU.

Od roku 2003 fakulta spustila projekty aj v Ázii, konkrétne v kambodžskom meste Phnom Penh so zameraním na sociálnu starostlivosť o HIV pozitívne deti. Svoje rozvojové aktivity v Keni v roku 2010 fakulta presunula z Nairobi do regiónu Kwale, kde so svojím detašovaným pracoviskom participuje na zlepšovaní dostupnosti kvalitnej sociálnej a zdravotnej starostlivosti, na znižovaní podvýživy, na realizácii vzdelávacích a preventívnych aktivít.

Vo funkcii dekana fakulty sa doteraz vystriedali viacerí jej pedagógovia: prof. MUDr. Vladimír Krčméry, DrSc., Dr. h. c. mult., zastával tento post opakovane v období rokov 1994 – 2000 a 2001 – 2007. V priebehu rokov 2000 a 2001 bol dekanom prof. MUDr. Alexander Sabó, DrSc., v rokoch

2007 – 2010 funkciu dekana zastával prof. MUDr. František Mateička, CSc., v období 2010 – 2011 prof. MUDr. Martin Rusnák, CSc., v rokoch 2012 – 2013 bol dekanom prof. RNDr. Vladimír Bošák, CSc., a posledné štyri mesiace roka 2013 bola funkciou poverená doc. PhDr. Martina Žáková, PhD. Od začiatku roka 2014 až do súčasnosti stojí na čele fakulty prof. MUDr. Jaroslav Slaný, CSc.

Marián Manák

Použité zdroje:

Archív TU; MANÁK, Marián. Trnavská univerzita 1992 – 2010. In *Dejiny Trnavskej univerzity 1635 – 1777, 1992 – 2010*. Trnava 2010, s. 309 – 351; Výročné správy TU; webové sídlo FZaSP.

Trnavské tlače a ich autori

Tyrnavia erudita II/Vzdelaná Trnava 2. Kultúrno-historické aspekty vzniku trnavských tlačí a ich autorov. E. Juriková (ed.). Mesto Trnava/Katedra klasických jazykov FF TU 2019, 138 s.

Po prvom zväzku mimoriadne obľúbeného zborníka *Tyrnavia erudita/Vzdelaná Trnava*, ktorý vzišiel v roku 2017 zo spolupráce mesta Trnava a pracovníkov Katedry klasických jazykov FF TU, má čitateľ možnosť siahnuť po druhom zväzku, ktorý je jeho voľným pokračovaním. Naznačuje to samotný názov *Tyrnavia erudita II/Vzdelaná Trnava II. Kultúrno-historické aspekty vzniku trnavských tlačí a ich autorov*. Rovnako ako v prvom zväzku ide o sondy do literárnej produkcie osobností spätých s historickou Trnavskou univerzitou v 17. a 18. storočí, ktorá je zároveň aj sondou do kultúrno-historických súvislostí vtedajšej spoločnosti. Autori sa viac zameriavajú na rôzne aspekty vzniku latinskej barokovej spisby na Slovensku, jej tematické zameranie či žánrovú rôznorodosť. Práca, napísaná živým a pútavým štýlom, je prehľadne členená. Jednotlivé kapitoly dopĺňajú slovenské preklady pôvodných latinských textov, ktoré prinášajú množstvo zaujímavých informácií spojených so samotným mestom Trnava.

V úvode editorka Erika Juriková predstavuje pôsobenie členov Spoločnosti Ježišovej na Trnavskej univerzite, pričom si všíma najmä produkciu tamojšej tlačiarne. Počas 142-ročnej existencie univerzity v Trnave vzniklo veľké

množstvo knižných titulov s rôznym zameraním. Jednotlivé segmenty jezuitskej vydavateľskej činnosti potom rozoberajú príspevky pertraktovaného zborníka. Ich štruktúra je zvyčajne rovnaká. Ide o krátke medailóniky jednotlivých autorov z radov Spoločnosti Ježišovej, pôsobiach dlhší či kratší čas na Trnavskej univerzite, ktoré dopĺňajú stručné rozborly ich pedagogickej a literárnej činnosti. Plejáda tém je neobyčajne široká: od panegyriku cez filozofické, politické, prírodovedné, teologické, lekárske či hospodárske spisy z bohatej, vyše 5 500 titulov obsahujúcej vydavateľskej činnosti tamojšej tlačiarne.

Symbolicky prvým príspevkom od Kataríny Karabovej je „apoteóza“ zakladateľa univerzity Petra Pázmaňa z pera Františka Babaia, oslavujúca najmä jeho boj s „kacírmí“ a posilňovanie pozícií katolicizmu na poli vzdelanosti. Podobne si všíma i chváloreč historika Františka Kazia v jeho *Dejinách Trnavskej univerzity*. Druhý medailón autorky Martiny Miškeje opisuje didaktickú báseň Jozefa Bartakoviča z roku 1748 – *Metalurgiká*, ktorá je oslavou baníctva a banských miest na Slovensku. Vo svojich veršoch sa snaží pritom skĺbiť praktické skúsenosti s knižnými poznatkami. Jozef Kordoš sa venuje ovidiovským námetom v básni „trnavského Vergília“ Štefana Čiba – *Zrod Trnavy* (1706) a taktiež v básni „trnavského Ovídia“ Mikuláša Jánošiho – *Narodenie Trnavy* (1727). Do tretice rozoberá anonymnú báseň *Premena Uhorska* (1716), kto-

rá sa pripisuje jezuitovi Petrovi Schezovi. Tieto barokovo kvetnate latinské oslavy premeny Trnavy na „hrdú nymfu“ a mytologicky ukotvené obrazy Uhorska dokladajú vysokú kultúrnu úroveň univerzitného prostredia v Trnave.

Priekopníkovi meteorológie u nás Vavrincovi Tapolčani-
mu sa venuje v nasledujúcom príspevku Erika Juríková. Rozoberá najmä jeho prácu z oblasti kánonického práva – *Sto prípadov podľa dekrétov a teologických prednášok*, ktorá je skvelou ukážkou praktického práva tzv. Trnavskej školy. Do kategórie didaktických spisov tiež patrí rozbor rád študentom týkajúcich sa správneho využitia času počas celého dňa z pera jezuitu Gabriela Hevešiho. Katarína Karabová v jeho odporúčanom dennom harmonograme s dôrazom na duchovno pritom vidí vhodnú inšpiráciu i pre dnešné časy (na „škodu dnešných adolescentov“). Nicol Sipekiová si vo svojom príspevku všíma „rozbásneného“ matematika Pavla Makóa a jeho nefalšovanú radosť z odchodu z gymnázia v Užhorode do Viedne. Jeho elegická produkcia sa pre svoj vycibrený jazyk a životné skúsenosti neskôr stala súčasťou učebných osnov.

Z dnešného pohľadu zaujímavú prácu z odboru medicíny predstavuje dielko Mikuláša Jána Rigeru o škodlivých pokrmoch z roku 1774. Katarína Karabová vo svojom príspevku oceňuje nielen Rigerove rozborry kvality jedla, ale i jeho poznatky o prípadných alergických reakciách. O aktuálnosti a rozhladenosti trnavského prostredia svedčí príspevok Nicol Sipekiovej o vydaní v tom čase veľmi populárnej zbierky elégií francúzskeho jezuitu Petra Justa Sautela (1729). Ďalšou zaujímavou ukážkou medicínskych dizertácií je dielko Jána Jakuba Cepeca z roku 1776 týkajúce sa starostlivosti o novorodencov. Katarína Karabová v tomto prípade vyzdvihuje jeho humanistické názory o práve na život aj slabého jedinca. Pokrokové sú na vtedajšiu dobu jeho názory na dôležitosť hygieny. Produkciu cisárskeho dejepisca Františka Wagnera sleduje v ďalšej časti Nicol Sipekiová. Popri jazykovedných prácach a učebniciach si všíma najmä biografie cisárov Leopolda I. a Jozefa I.

Spomedzi panegyrik vydaných v Trnave si Zuzana Hudáková a Erika Juríková vybrali pohrebnú reč na generála Adama Cobora, hrdinu protitureckých vojen a podporovateľa jezuitského rádu, ktorú v roku 1692 predniesol Viedenčan Jakub Lupperger. Politicko-etické aspekty v ideáli múdreho človeka u Antona Vanošeho rozoberá vo svojom ďalšom príspevku Katarína Karabová. Filozofické otázky týkajúce sa vzniku života, poňaté však i z praktického hľadiska vtedajších prírodných vied, podáva spoločný príspevok Andreja Démutha a Eriky Juríkovej. Ako príklad slúžia *Základy fyziky* (1756) od Andreja Jaslinského. Hoci sa otázka dôležitosti pohlavných buniek preberaná v spise môže dnes javiť zjednodušene, tento záujem svedčí o novom poňatí problematiky a dôraze, ktorý sa kladol na empiriu a pokusy, nehovoriac o tom, že reflektuje aj vtedajšie aktuálne pohľady na dané otázky.

Pre naše končiny je dôležité predstavenie profesora matematiky Ľudovíta Mitterpachera od Kataríny Karabovej. Tento erudovaný národohospodár mal totiž vplyv i na spisu Juraja Fándlyho a jeho osvetovú činnosť. Erika Juríková rozoberá dielo právneho historika a teoretika uhor-

ského práva Jána Szegediho. Okrem zbierok uhorských zákonov sa v prvom rade venuje jeho trojzväzkovému úvodu do uhorského práva *Tripartita* z roku 1734. Ďalšiu z prác obhájených na lekárskej fakulte ponúka Katarína Karabová v prípade dizertácie Štefana Vavrince Pillmana *O účinnosti železitých minerálnych vôd* z roku 1774. Aj napriek obvineniam z plagiátorstva (čerpá z nevydaných *Uhorských dejín* Samuela Timona) sú zaujímavé trojzväzkové *Dejiny Uhorského kráľovstva* z pera Františka Kaziho (vydávané v rokoch 1737 – 1749) v podaní Nicol Sipekiovej. Podobne dôležitým dobovým prameňom je i Kaziho práca o dejinách Trnavskej univerzity do roku 1735.

Astronomické výskumy prezentuje Erika Juríková na príklade astronóma Františka Xavera Weissu. Jeho pozorovania a záznamy v polovici 18. storočia, ako aj korešpondencia s inými odborníkmi v Európe, poukazujú na medzinárodný význam trnavského univerzitného observatória. Medailón Kataríny Karabovej s dielom kritika a literárneho teoretika Andreja Zachara má osobitý význam pre naše dejiny. Tento učený literát bol totiž učiteľom našich viacerých osvietenecov a bernolákovcov (Juraj Fándly, Jozef Ignác Bajza) a stal sa posudzovateľom Bernolákovho *Slovára* (1796). Pôsobenie prvého svetského rektora Trnavskej univerzity Juraja Žigmunda Lakiča a jeho právnickú produkciu v krátkosti rozoberá Lenka Fišerová. V záverečnom príspevku Erika Juríková a Daniel Škoviera predstavili neodobornú produkciu trnavských akademických tlačí. Všimajú si tamojšie kalendáre, ako kompendiá poznatkov z najrôznejších oblastí, významné v prvom rade šírením kultúry a osvetu medzi nižšími vrstvami. Na vtedajšiu úroveň kultúry poukazuje i množstvo vydaných divadelných hier a hudobná produkcia, najmä cirkevné spevníky. V závere publikácie sa nachádza krátky sumár o Trnave ako centre barokovej vzdelanosti v anglickom, nemeckom a maďarskom jazyku. Čitateľovi uľahčí orientáciu v knihe zodpovedajúco dlhý menný register.

Činnosť Trnavskej univerzity a jej vzdelanostného okruhu má nepochybne význam nielen pre dejiny Slovenska, ale aj okolitých krajín, ktorý sa nekončí jej presťahovaním do Budína v roku 1777. Vytvorila totiž základy, na ktorých mohli stavať aj nasledujúce generácie našich vzdelancov, najmä bernolákovcov. Hoci spomínané presťahovanie určite poškodilo následný kultúrny vývin Slovákov, je nesmierne dôležité ozrejmosť a pripomínať si tieto korene aj v dnešných časoch. Takmer všetci rozoberaní autori boli členovia Spoločnosti Ježišovej, ľudia vzdelaní, scestovaní, so spoločenským rozhľadom a záujmom o vedu. Pôsobili na viacerých jezuitských vzdelávacích inštitúciách v Uhorsku a väčšina z nich bola viac alebo menej priamo spätá s Trnavskou univerzitou. Ich diela zahŕňajú takmer celé spektrum vtedajšej odbornej spisby a poskytujú, hoci len v krátkosti, rôznorodé pohľady na vtedajší svet. Každá z tém pertraktovaná v danom zborníku by si iste zaslúžila osobitú spracovanosť a rozšírenie daného náhľadu. Môžeme preto len dúfať, že táto činnosť pracovníkov katedry klasických jazykov bude pokračovať v obširnejšej forme a bude i naďalej obohacovať naše vedomosti z mimoriadne dôležitého, ba možno povedať zlomového obdobia našich novovekých dejín.

Lucia Nováková

Erasmovská stáž v Amnesty International v Prahe

Zmysel ľudských práv a angažovanosti

Ak sa povie Erasmus, väčšina študentov si predstaví štúdium v zahraničí. Ponuka Erasmu však zahrňa aj stáž, a to rovno dva typy. Študentskú a absolventskú stáž. Rozdiel medzi nimi je jasný už zo samotného pomenovania, no pre analógiu a komplexnosť textu ich v skratke vysvetlím. Pri študentskej stáži sa adept prihlasuje ako študent (napríklad druhák na bakalárskom štúdiu), a keď sa vráti, pokračuje v štúdiu. Absolventská stáž znamená, že hoci sa prihlasuješ ako študent, na stáži si už ako absolvent a po príchode zo stáže už, samozrejme, študent nie si. Absolventská stáž platí aj medzi stupňami štúdia (Bc/Mgr). Absolvovať stáž znamená, že si vyskúšaš full-time job v zahraničnej firme alebo organizácii. Stáž je vynikajúci priestor na to, aby si uplatnil/a teóriu priamo v praxi. Dostaneš priestor naučiť sa veľa praktických vecí, zlepšiť si cudzí jazyk a obohatiť nielen svoj životopis, ale aj seba. Zároveň vyskúšaš život v zahraničí a spoznáš veľa zaujímavých ľudí. Mať praktickú skúsenosť z odboru, ktorý si vyštudoval/a, bude neskôr tvojou veľkou výhodou pri uchádzaní sa o zamestnanie.

Minulý semester som strávila v najväčšom ľudskoprávnom hnutí na svete, a to v Amnesty International. Pre študenta práva, ktorý našiel zmysel v ľudských právach a občianskej angažovanosti, to bola skvelá príležitosť. Hoci si väčšina ľudí myslí, že Erasmus len v susednej krajine nie je nič výnimočné, opak je pravdou. Hoci Prahu navštívi v priebehu roka väčšina Slovákov, je rozdiel medzi tým, ak krajinu idete len navštíviť, a na druhej strane v krajine žiť dlhší čas. Premisa, že v Prahe nevyužijete cudzie jazyky, je taktiež mylná. Keďže nie som študent českej vysokej školy, jediné ubytovanie, ktoré som našla, bolo práve s ľuďmi zo zahraničia na súkromnom internáte. A tak som niekoľko mesiacov žila s ľuďmi z Ruska, Kazachstanu či Uzbekistanu. Stáž sa tiež nezaobišla bez anglického jazyka, keďže Amnesty International je medzinárodná mimovládna organizácia, jej network siaha do iných krajín a kampane, ktoré organizuje, sú globálne.

Stáž v Amnesty International ČR mi rozšírila prehľad v oblasti ľudských práv na medzinárodnej úrovni. V našej krajine

Semester strávený nad problémami ľudských práv a občianskej angažovanosti

berieme obyčajné veci, ako napr. to, že sa môžeme obliekať tak, ako chceme, za samozrejme, pričom v inej krajine to tak nemusí byť. Mnohí netušíme, že aj u našich susedov na Ukrajine nie je svet „ružový“ a že podmienky, ktoré sú pre nás neprípustné, sú na Ukrajine bežné. Riešila som prípad mladého muža v mojom veku, ktorý bol odsúdený na trest odňatia slobody, avšak počas tohto trestu zažil neľudské správanie zo strany dozorcov – napríklad musel nosiť sneh až do chvíle, kým neschytlal omrzliny. Dosah, ktorý majú kampane Amnesty International, je často ozaj skvelý. Veď pomocou kampaní sa podarí napríklad dostať ľudí z väzenia alebo im aspoň zabezpečiť ľudskejšie zaobchádzanie či stretnutie s rodinami, ktoré sú im často odopierané.

Čo však môže študent robiť popri stáži v meste ponúkajúcom nepreberné príležitosti? Máte na výber, či si chcete zlepšiť svoje zručnosti, ktoré Praha ponúka, alebo si budete užívať anonymitu cudzieho mesta a baviť sa s novými ľuďmi v miestnych komunitách. Moja voľba bola jasná a možnosti na zlepšenie vedomostí sa v Prahe nehľadali ťažko. Moja prvá cesta viedla do knižnice, kde naozaj veľa študentov trávilo čas aj cez víkendy až do neskorých hodín. Využívala som akadémiu rôznych advokátskych kancelárií a zažila semináre z predmetov, ktoré som v škole ešte nemala, pričom som sa snažila tráviť veľa času na Karlovej univerzite, ktorá okrem akademickej debaty disponovala aj početnými seminármi z rôznych oblastí práva. Slabinou pobytu v Prahe bola len doprava. Cesta do práce mi trvala hodinu, no už po prvom týždni som pochopila, že je to skvelá možnosť na čítanie. Ďalšia nevýhoda bola v tom, že už po prvom mesiaci som trpela nedostatkom kníh, a tak mojím ďalším útočiskom boli antikvariáty, ktorých je v Prahe, našťastie, neúrekom.

Erasmus stáž je určite skvelá príležitosť, ako na sebe pracovať, a už teraz viem, že to určite nebola posledná skúsenosť s erasmovskou mobilitou. Stáž či štúdium v zahraničí odporúčam, no ak máte počiatočný strach, najlepšie je vyskúšať si krajinu blízko tej našej. Postupne z vás strach opadne a nakoniec sa rozhodnete cestovať do Ruska ako práve ja.

Dominika Kuchárová

Autorka v uliciach stavebníctva Prahy

Študentská rada nepoľavuje ani počas letného semestra

Vo februári prebehli v Študentskej rade TU voľby na nového predsedu. Ivanku Trokšiarovú z právnickej fakulty vystriedala na poste hlavy ŠR TU Nicole Makoová, tak tiež z právnickej fakulty.

December sa niesol v duchu sviatkov, pokoja, no zároveň aj so stresom z nadchádzajúceho skúškového obdobia. Ako každý rok, ŠRTU organizovala mikulášsky večierok. Tentoraz bol však výnimočný, nemysleli sme totiž len na našich študentov, chceli sme potešiť aj niekoho ďalšieho. Rozhodli sme sa preto zorganizovať vianočnú zbierku, ktorej výťažok poputoval detičkám z detských domovov, a týmto činom sme sa im snažili čo najviac spríjemniť vianočné sviatky.

Pripravujeme aj nové kluby. Presnejšie lezecký klub, kde sa študenti budú môcť pod dohľadom profesionála naučiť zvládať lezeckú stenu, druhou novinkou bude literárny klub, ktorý poskytne priestor na intelektuálnu sebarealizáciu. Nezanevrieme ani na naše aktuálne kluby. Počas pondelkov si budete môcť vybiť svoju energiu na crossfite a volejbale. Utorok budú patriť už tradične debatnému klubu, kde si študenti môžu precvičiť svoje diskusné schopnosti, no ak vám zostane po celom dni prednášok energia, môžete ju prísť vybehať na basketbale. V stredu sa môžete tešiť na filmový klub, ktorý poskytne miesto na relax, no zároveň aj plodnú diskusiu o sledovaných dielach. Štvrtkové popoludnia budú znova v energetickom rytme crossfitového klubu. Sledujte facebookové stránky a instagram Študentskej

rady TRUNI, aby ste boli v obraze a nič nepremeškali. Nezabudnite, že každý z vás nám s tým môže pomôcť. Stačí prísť na stretnutie študentskej rady každú stredu o 18. hod. do vestibulu filozofickej fakulty.

V prvej polovici marca ste mali možnosť vyjadriť svoj názor v našej, už osvedčenej, udalosti *Káva za názor*. Táto udalosť nám vždy poskytne priestor na anonymné vyjadrovanie názorov študentov, ktoré môže pozitívne prispieť k zlepšeniu fungovania fakúlt. Chceme sa poďakovať všetkým študentom, ktorí sa zapojili a prispeli svojimi postrehmi k skvalitňovaniu našej alma mater. Tento semester pripravujeme nielen pre študentov, ale pre celú Trnavu udalosť, ktorá nemá na Slovensku obdoby. Dňa 7. mája, ak to situácia dovolí, sa môžete tešiť na *Festival trnavských univerzít*, ktorého prípravy sú v plnom prúde. Čo to bude? Ide o nultý ročník či premiéru jedinečnej udalosti, ktorou by sme chceli dostať naše univerzity do ulíc a ukázať celej Trnave, čo sa u nás deje, študuje a produkuje. Budú sa konať zaujímavé prednášky a zábavné workshopy z ponuky študentov jednotlivých univerzít a večer je nachystaný nabitý hudobný program, plný známych slovenských kapiel. Zapojiť do organizácie sa môžeš aj ty! Stačí, ak sa prihlásiš na facebookovú stránku ŠRTU, a my ťa veľmi radi privítame v našom organizačnom kolektíve. Ak chceš viac informácií, sleduj facebookový event *Festival univerzít*.

Timotej Birtus

Aktivity Univerzitného pastoračného centra

Vnášanie duchovnej kultúry do života akademickej obce je jedným z hlavných cieľov Univerzitného pastoračného centra sv. Stanislava Kostku v Trnave. Je to miesto pre mladých, študentov, ktorí študujú na vysokých školách v Trnave. Asi najväčšie zastúpenie má

Trnavská univerzita (kde UPeCe od počiatku spolupracuje v tejto oblasti práve s TU), potom Univerzita sv. Cyrila a Metoda a Materiálno-technologická fakulta Slovenskej technickej univerzity.

Hlavným spojivom medzi mladými je vysokoškolská

Poznávať svet a seba cez ignáciánsku spiritualitu

Univerzitné pastoračné centrum žije aj športom

sv. omša (v stredu o 19.30 v jezuitskom kostole), po ktorej býva obyčajne agapé (stretnutia pri občerstvení, priestor na nové kontakty), adorácia (čas na stíšenie) alebo prednáška nejakého zaujímavého hosťa.

V Univerzitnom pastoračnom centre prebiehalo počas skúškového obdobia a na začiatku letného semestra množstvo pravidelných, ale aj príležitostných aktivít zameraných na duchovný rast, ale aj na šport či umenie. Spomedzi pravidelných duchovných aktivít sú to napríklad každotýždenné stretnutia Magis TT, zamerané na

spoznávanie Boha, sveta a seba samého cez ignáciánsku spiritualitu. Koniec skúškového obdobia zavŕšili mladí z UPeCe spoločnou večerou a ešte pred začiatkom semestra, 12. februára, privítal UPeCe tím svojich nových členov – univerzitného kaplána Petra Bušu SJ a koordinátorov Rebeku Slotovú a Štefana Ocilku. Univerzitné pastoračné centrum žije aj športom. Verní zásade „v zdravom tele zdravý duch“ usporiadali jeho členovia v dňoch 11. a 25. februára pravidelné športové večery, ktoré sa tešia veľkej účasti.

ŠVOČ na katedre etiky

Na Katedre etiky FF TU sa 12. februára uskutočnilo fakultné kolo študentskej vedecko-odbornej činnosti (ŠVOČ) v rámci odboru etika. Prezentácie a obhajoby

Prezentácia a obhajoby odborných práce pred oponentmi

odborných prác fakultného kola prebiehali v kategóriách bakalárskeho aj magisterského stupňa štúdia. Študenti etiky a etickej výchovy predstavili svoje odborné práce, ktoré obhajovali v rámci diskusie za prítomnosti ich oponentov. Prvenstvo v kategórii bakalárskeho stupňa získala Dominika Petrincová, študentka PdF TU, pod vedením školiteľa doc. Petra Rusnáka. Jej projekt sa týkal otázky sociálnej inklúzie minority na Slovensku ako etického projektu budovania podpory občianskej spoločnosti. V magisterskej kategórii zvíťazil Bc. Rastislav Blažek, študent FF TU, ktorý sa, tiež pod vedením doc. P. Rusnáka, predstavil s témou Komparácia metafyzických systémov staroveku a moderných etických koncepcií v otázkach mimoľudských živočíchov. Oponentkou jeho práce bola doc. Eva Orbanová. Víťazom držíme palce na celoslovenskom kole ŠVOČ, ktoré sa bude konať 30. apríla, opäť na pôde Filozofickej fakulty TU.

Príďte k nám na vysokú

Študenti Trnavskej univerzity spolu s dekanom filozofickej fakulty doc. Dr. phil. Erikom Hrnčiarikom prezentovali svoju alma mater na veľtrhu vysokých škôl v rámci výstavy a veľtrhu vysokých škôl *Kam na vysokú*, ktoré sa uskutočnili začiatkom februára na rôznych miestach Slovenska. Prvým podujatím tohto druhu bol 4. februára veľtrh v Banskej Bystrici, deň na to nasledoval veľtrh v Košiciach a 6. februára v Prešove. Veríme, že svojou prezentáciou sa im podarilo osloviť a zaujať študentov o vysokoškolské štúdium na Trnavskej univerzite.

Prezentovali univerzitu na veľtrhu vysokých škôl

Valentínska kvapka krvi

Každoročne sa na Slovensku spotrebuje približne 180 000 transfúzných jednotiek červených krviniek. Pomôcť s darovaním krvi mali možnosť aj študenti Trnavskej univerzity v rámci Valentínskej kvapky krvi, ktorá sa konala 26. februára na hematologickom oddelení

Trnavskej nemocnice v spolupráci so Slovenským Červeným krížom a Národnou transfúznou službou SR. Všetkým darcom krvi patrí veľká vďaka!

Pripravila Mária Letzová

Na slovíčko s Mgr. et Mgr. art. Blaženkou Ostrovskou

„S odvahou čeliť životným výzvam“

Mgr. et Mgr. art. Blaženka Ostrovská je rodáčkou z Trnavy a v rodnom meste naďalej žije a pracuje. Patrí k posledným absolventom magisterského štúdia v niekdajšom odbore dejiny umenia a kultúry na Filozofickej fakulte Trnavskej univerzity v Trnave. Čitateľom univerzitného časopisu ju chceme predstaviť ako mimoriadne kreatívnu a životaschopnú osobu, ktorá sa nebojí pristupovať k výzvam vlastného života aktívne a v súlade so svojím individuálnym potenciálom skombinovať to, čo sa naučila počas štúdií, s niečím neznámym. Vlastne to preukázala už počas vysokoškolských štúdií, keď prakticky simultánne študovala na našej univerzite dejiny umenia a na Vysokej škole výtvarných umení v Bratislave odevný dizajn.

Tým, ktorí sledujú súčasné dianie na poli odevného dizajnu, je meno Blaženky Ostrovskej určite dobre známe: profesionálne sa etablovala, keď v roku 2013 zvíťazila na Bratislavských módných dňoch v súťaži Nové tváre módnjej scény. Keď to však okolnosti jej osobného života vyžadovali, našla si vlastnú cestu, ako skĺbiť osobný a pracovný život: s odvahou a chuťou spustila dnes veľmi úspešný projekt Montessori škôlky. Blaženka Ostrovská však zostáva naďalej aktívna a viditeľná aj na poli odevného dizajnu: tvorí módne kolekcie pre dospelé dámy i pre deti pod vlastnou značkou *Ostrovská creator*. Ako v rozhovore prezradila, jej profesionálny svet je v rozmanitých podobách neustále spätý s výtvarným umením.

Blaženka, ako ste sa dostali k štúdiu dejín umenia?

Študovala som odevný dizajn v Bratislave na vtedajšej Združenej strednej škole odevnej. Potom som skúšala uspieť na Vysokej škole výtvarných umení, avšak tam vtedy brali na odevný dizajn len troch najlepších uchádzačov, a ja som skončila prvá pod čiarou. Rodičia ma ale nenechali klesať na duchu a hneď ma nasmerovali na dejiny umenia na Trnavskej univerzite. Zdal sa im to ten pravý odbor pre mňa, veď napokon dejiny umenia som mala aj ako maturitný predmet, veľa som z nich vedela a vždy ma to bavilo. Tak som to skúsila.

Spomínam si, že aj na univerzite bol odev vašou obľúbenou témou a venovali ste sa mu v diplomovej práci. Áno, veľmi ma zaujímali dejiny odievania a práve s vami, pani docentka,

sme mali o historickom odevu prednášky. A boli ste mi aj školiteľkou diplomovej práce, ktorá sa týkala vizuálneho záznamu ženského odevu konca stredoveku na tabuľových maľbách krídlových oltárov v stredoslovenských banských mestách a ktorú som obhájila v roku 2008. Boli ste mi školiteľkou a poznali ste moju situáciu, keď som už zároveň študovala ten odevný dizajn, ktorý mi nevyšiel na prvý pokus.

Áno, pamätám si vaše váhanie, či sa to dá skĺbiť. Ale to, že vás na druhý pokus prijali aj na odevný dizajn, bola zrejme výzva, aká sa neodmietla a spätne to môžete hodnotiť aj ako výborné životné rozhodnutie.

No, bolo to ťažké, lebo štúdium na VŠVU vyžadovalo dlhé hodiny strávené v ateliéri. Ale praktická stránka štúdia odevného dizajnu sa neviazala len na samotnú tvorbu, ale aj na jej prezentáciu. Početné súťaže a výstavy som absolvovala aj počas štúdia, aj po jeho skončení, doma i v zahraničí: v Paríži, Londýne, Prahe aj vo Viedni, zúčastnila som sa tiež na veľkých svetových podujatiach v Taliansku, kde boli do programu zahrnuté aj moje školské prezentácie. Bolo toho naozaj veľmi veľa, robila som aj niekoľko kolekcií ročne.

Ale viem, že vás to pomerne rýchlo dostalo do povedomia na domácej módnjej scéne i v zahraničí. Môžete nám priblížiť váš úspech na newyorskom Manhattane?

Moja „najsilnejšia“ súťaž – to bola vlastne moja diplomová práca z VŠVU, ktorú som potom ďalej rozvíjala v kolekcií, a s tou som v roku 2013 vyhrala

súťaž Nové tváre módnjej scény v rámci Bratislavských módných dní. Víťaz dostal príležitosť prezentovať svoju tvorbu v nasledujúcom roku na podujatí Slovak Fashion Night New York, ktoré sa konalo počas newyorského Fashion Week na Manhattane. Moja kolekcia bola inšpirovaná Milanom Rastislavom Štefánikom a jeho dobou.

Zdá sa, že aj po skončení Trnavskej univerzity vám bolo veľmi blízke čerpať podnety z dejín odievania...

Áno, prakticky v každej mojej kolekcií bola nejaká spätná väzba na históriu odievania. Zatiaľ posledná kolekcia nesie názov Hedviga/PIKNIK (bola ocenená v súťaži Kruhy na vode) a bola inšpirovaná folklórom. Vlastne stále si kupujem nové a nové knihy o umení, v ktorých hľadám inšpiráciu.

Napriek rozbehnutej kariére odevnej dizajnérky ste sa zrazu pustili do celkom odlišného projektu, zameralého na deti. Čo vás k tomu viedlo?

Bolo to veľmi intenzívne obdobie, mala som dve deti, z ktorých mladší syn mal len jeden rok. Popravde, bála som sa, že keď to počas materskej stopnem, už sa do toho kolobehu nevrátim. A preto som sa na to dala aj cez materskú. No keď som prišla z New Yorku, povedala som si: stačilo. Už samotné vycestovanie bolo veľmi hektické, vybavovanie leteniek, všetko zorganizovať, dať dohromady... Cítila som, že to nie je to, čo som chcela. Bola som rozhodnutá, že si chcem aj užiť deti, kým sú maličké, že ich nechcem takto odkladať a byť od nich vzdialená, stále bojovať sama so sebou... Hoci sa to nezdá, dizajnérstvo vyžaduje veľa práce aj po večeroch,

čas treba tráviť aj mimo domu. Cez deň sa šije, tvorí, ale aby sa to dalo posunúť medzi ľuďmi, treba tomu venovať čas aj po večeroch: tráviť chvíle v spoločnosti, prezentovať svoju prácu... Bolo to všetko veľmi komplikované.

Ale vy ste to opäť prijali ako životnú výzvu a rozhodli ste sa otvoriť Montessori škôlku.

Pravdou je, že mňa to s deťmi začalo baviť už v Slovenskej národnej galérii v Bratislave, kde ma spolužiačky ešte počas materskej nahovorili prijať ponuku na pracovnú pozíciu výtvarného pedagóga. Bolo to skutočne krásne obdobie: chodila som tam raz týždenne na poobedie a veľkou výhodou bolo, že som si tam mohla zobrať aj svoje deti. Samozrejme, neboli tam celý čas, ale manžel ich po práci vyzdvihol a zobral so sebou domov. Takže v SNG som sa „namotala“ na tú prácu s deťmi až tak, že som uvažovala tam aj zostať. No v tom období som už začala riešiť škôlku pre moje deti a vtedy sa to

vo mne nejako zlomilo. Moje deti chodili ešte v septembri do štátnej škôlky, ale keď som videla, ako to tam nejde, už v októbri sme s manželom pripravili a následne spustili projekt Lollipop, Montessori škôlku.

To je veľmi pozoruhodné, pretože skoro všetci absolventi odboru dejín a teórie umenia prioritne hľadajú zamestnanie v štátnych múzeách a galériách alebo v súkromných inštitúciách zameraných na umenie (aukčné siene, súkromné galérie). Ste asi jednou z mála našich bývalých absolventov, ktorí sa nebáli vstúpiť aj do podnikateľského prostredia.

V tomto ma veľmi podporuje manžel. Povedali sme si, že my chceme deťom

dať viac, než poskytujú štátne škôlky, a hoci sme to riešili na poslednú chvíľu, zatiaľ nám to ide. Škôlku máme v centre Trnavy na Františkánskej ulici a tam ju aj plánujeme ponechať. Teraz však už skoro dva roky pracujeme na otvorení školy a aj v nej chceme ísť cestou Montessori pedagogiky: bude to teda škola s alternatívnym vyučovacím programom. A dá sa to, je to legislatívne už možné, ale nebol tu žiadny riaditeľ základnej školy, ktorý by bol ochotný prichýliť takýto program. Na Slovensku fungujú viaceré štátne školy s alternatívnym waldorfským vzdelávacím programom, ale tie školy väčšinou nemali veľa žiakov a riaditelia prijali takéto programy s ambíciou zvýšiť svoju prestíž. V Trnave však nie je problém so školami, ktoré by mali nedostatok žiakov. Práve naopak. Našu Montessori školu preto zatiaľ od septembra otvoríme v priestoroch internátu na Sibírskej ulici v Trnave.

Predpokladám, že aj v škôlke učíte deti vytvoriť si vzťah k umeniu a kultúre...

Áno, nielen svoje deti, ale vlastne všetkých mojich zverencov zo škôlky brávam do múzeí a galérií najmä tu v Trnave. Chodíme s deťmi na výstavy, aby sme im ukázali, že existuje aj takáto oblasť života. Zistili sme, že rodičia ich za umením veľa neberú, ale rovnako ani do divadla. Do kina ich rodičia ešte vezmú, ale do divadla nie. Snažím sa ich naučiť etiketu, to je záležitosť, ktorá ma veľmi baví. Učím tie malé deti, aby poznali etiketu – a cez nich aj ich rodičov. Vždy som sa veľmi zaoberala etiketou v odievaní, aj teraz, ak ma niekto osloví, robím na túto tému školenia. A keď ideme do divadla – aj keď je to „len“ detské predstavenie, rodičom poviem, že pôjde iba ten, ktorý bude vhodne oblečený. Že nejdeme v teplákoch, v žiadnych tričkách s nápismi alebo inou potlačou. Dieťa musí mať aspoň decentný svetřík, aby bol slušne oblečený. V tomto som nekompromisná, lebo rodičia by ich pokojne poslali do divadla v teplákoch – však je to len detské predstavenie! Ale keď sa to dieťa nenaučí teraz, neskôr ho už ťažko presvedčíme. Treba si uvedomiť, že je to naša ďalšia generácia, ktorej vstúpime hodnoty určitého „dekóra“. Divadlo je spoločenská udalosť, ktorá by nemala byť podceňovaná tým, ako sa do nej upravíme – či skôr neupravíme.

Máte okrem školy aj iné plány do budúcnosti?

Ten budúci plán je trochu komplikovanejší, ale chcela by som aj tu v Trnave prispieť ku kontaktovaniu sa detí s umením. Tiež by som chcela v Trnave rozvinúť väčší záujem o kreatívne aktivity späť s výtvarným umením. Počula som, že Trnavský samosprávny kraj pripravuje otvorenie kreatívneho centra. Rada by som ponúkala napríklad kurzy figurálnej kresby: som presvedčená, že mnohí ľudia z Trnavy i okolia by si radi našli priestor, kde by mohli vyskúšať alebo aj rozvíjať svoju chuť tvoriť, kresliť či maľovať... A tiež vidím potenciál v kurzoch šitia. Rada by som zaviedla pravidelné prezentácie lokálnej módnej tvorby, azda aj jej pravidelné ročné prehliadky či nejaké *performance* s módou. Dosiaľ som mala asi trikrát módnu prehliadku svojej tvorby v rámci otvárania Trnavského leta/Leto na korze. Dvakrát som mala prehliadku na Nádvorí – pre nepriazeň počasia sa uskutočnila v kaviarni Thallmeiner. Veľmi by som chcela prispieť k profilovaniu Trnavy ako kreatívneho a kreativitu podporujúceho krajského mesta.

Blaženka, ďakujem Vám za milý a inšpiratívny rozhovor. Prajem vám do ďalšieho osobného i pracovného života, aby sa vám darilo, aby ste aj naďalej prijímali životné výzvy s takým oduševneným elánom a odvahou.

Pripravila: Ingrid Halászová
Foto: archív B. O.

V TRNAVE A O TRNAVE

Trnava je NAJ aj mestom športu

Mesto Trnava sa v súťaži NAJ mesto a obec Slovenska 2019 umiestnilo na prvom mieste s počtom 22 381 hlasov. Hlasovanie prebiehalo počas predošlého roka od apríla do októbra. Ocenenie z rúk organizátora, celoslovenského informačného portálu SLOVAKREGION, prevzala viceprimátorka Trnavy PhDr. Eva Nemčovská, PhD., MPH.

Trnava v tomto roku nesie titul Európske mesto športu. Prestížne ocenenie nášmu mestu udelila hodnotiaca komisia ACES EUROPE pri Európskej únii v Bruseli na slávnostnej ceremónii v decembri 2019. Okrem zviditeľnenia Trnavy doma i v zahraničí prináša tento titul bohaté športové aktivity, zlepšovanie športovej infraštruktúry a podmienok na športovanie pre všetkých.

Storočnica básnika Jána Motulku

Život Jána Motulku (1920 – 2013), básnika, prozaika, žurnalistu a umeleckého fotografa, bol spätý s Trnavou. V rokoch 1939 až 1942 študoval na Filozofickej fakulte Slovenskej univerzity v Bratislave, no štúdium nemohol dokončiť, pretože bol odvelený na východný, neskôr

taliansky front. Po skončení vojny bol až do roku 1959 redaktorom v Spolku sv. Vojtecha v Trnave. Na vojnové besnenie reagoval básnickou zbierkou *Blížence*, pred nástupom totalitného režimu stihol ešte vydať zbierku *V mimózach vietor* a knihu próz *Z ohňa a krvi*. Situácia po komunistickom

prevrate v ňom vyvolala obavy z vývoja udalostí a vyústila do napísania básnickej skladby *Čas Herodes* (1948 – 1949), v ktorej odsúdil nastupujúci režim. Inšpiráciou bolo hrozivé obdobie ruskej revolúcie. Poéma na svoje oficiálne vydanie čakala štyridsať rokov. Básnik J. Motulko patrí k nemnohým umelcom, ktorí sa v období neslobody odmlčali. V tomto čase sa úspešne venoval fotografovaniu. Po presťahovaní do Bratislavy bol v rokoch 1959 až 1987 redaktorom Katolíckych novín. Po páde totality sa naplno venoval literárnej činnosti. Navždy zostane symbolom ľudskej i umeleckej mravnosti.

Patrón novinárov

Dňa 24. januára oslávili žurnalisti – a s nimi aj my všetci publikujúci v *Universitas Tyrnaviensis* – patróna tlače a žurnalistov sv. Františka Saleského (1563 – 1622), ktorý vo svojej dobe pochopil silu slova na papieri a ako biskup šíril kresťanské hodnoty prostredníctvom tisícok listov a letákov. Svätý otec Pius II. ho v roku 1923 vyhlásil za patróna tlače a žurnalistov. Na jeho sviatok pápeži vydávajú posolstvo k Svetovému dňu spoločenských komunikačných prostriedkov.

Participatívny rozpočet

Mesto Trnava už po piatykrát poskytne Trnavčanom finančné prostriedky z participatívneho rozpočtu na realizovanie projektov zlepšenia životného prostredia, skrášlenia okolia bydliska, spestrenia mozaiky kultúrnospoločenských podujatí, pomoc deťom i dospelým, ktorí sú na pomoc iných odkázaní, a na mnohé iné zaujímavé podnety na zlepšenie života v meste.

Bohumil Chmelík

Právna klinika pre občanov pokračuje

Právna klinika pre občanov mesta Trnava pokračuje každý štvrtok až do 30. apríla 2020 od 8.00 do 11.00 hodiny v priestoroch na Trhovej 2 (budova bývalého Tatraskla).

V priebehu zimného semestra bola písomná právna informácia poskytnutá v oblasti vydržania vlastníckeho práva, ukončenia pracovného pomeru v skúšobnej dobe, nároku zo skončenia pracovného pomeru, ochrany osobných údajov, ochrany osobnosti, domáhania sa vrátenia daru, užívania časti bytu bez právneho dôvodu a v oblasti náhradnej starostlivosti.

„Riešili sme najmä prípady z oblasti rodinného, občianskeho a pracovného práva,“ hovorí supervízor Právnej kliniky JUDr. Marek Maslák, PhD. „Možno spomenúť prípad obťažovania spotrebiteľa zo strany nebankového subjektu vo veci vymáhania dlhu či prípad pani, ktorá nás viackrát navštívila vo veci komplikácií a neistoty v súvislosti s ukončením pracovného pomeru. Takisto sme riešili prípad špecifickej rodinnej situácie, ktorý vyúsťoval do možného domáhania sa vrátenia daru z dôvodu hrubého porušenia dobrých mravov. Zaoberali sme sa aj prípadom možného vydržania vlastníckeho práva k ro-

dinnému domu, ktorý je dlhodobo užívaný bez toho, aby bol tento faktický stav v súlade so stavom v katastri nehnuteľností.“

Projekt Právnej kliniky je spoločným projektom mesta Trnavy a Právnickej fakulty Trnavskej univerzity v Trnave, ktorého cieľom je pomôcť s riešením právnych problémov obyvateľom Trnavy, najmä tým s nižšou životnou úrovňou, resp. ťažkou sociálnou situáciou. Na klinike sa nepripravujú konkrétne podania, keďže klinika nenahrádza činnosť advokátov, notárov a iných osôb poskytujúcich právne služby, ani nemôže záväzne radiť občanom. Ide nielen o poskytnutie bezplatných právnych informácií, usmernení a základnej orientácie v problematike, ale zároveň o predmet pre študentov právnickej fakulty, ktorý im umožňuje zvyšovať právnické zručnosti. „Osobitne nás teší, keď na kliniku prídu ľudia, ktorí nás už v minulosti navštívili a porozprávajú nám, v akej situácii sú pri riešení svojho právneho problému dnes,“ uzatvára Marek Maslák.

Právna klinika je bezplatná.
(Zdroj: web mesta Trnavy)

Naše študentky bodovali v súťaži Ernesta Valka

Už niekoľko rokov vyhlasuje Konzervatívny inštitút M. R. Štefánika súťaž o cenu Ernesta Valka, ktorá spočíva v napísaní odborného článku zo sféry práva. Tento rok študenti mohli posilať príspevky na tému vzťahu slobody prejavu, práva podnikat' a zásady nediskrimácie v kontexte rozhodnutia Ústavného súdu Českej republiky v kauze GOLDEN GASTRO SERVICE, s. r. o. (II. ÚS 3212/18). Ústavný súd ČR totiž vyhovel sťažnosti ostravského hoteliera Tomáša Krčmára, resp. jeho spoločnosti Golden Gastro Service, na pokutu, ktorú dostal za to, že sa po okupácii Ukrajiny rozhodol neubytovávať občanov Ruskej federácie bez toho, aby podpísali vyhlásenie s nesúhlasom okupácie ukrajinského Krymu Ruskou federáciou. Porota na čele s Jozefom Vozárom (Ústav štátu a práva SAV), v ktorej bol aj Jakub Neumann, doktorand na Katedre teórie práva a ústavného práva Právnickej fakulty TU v Trnave a štvornásobný víťaz tejto súťaže, oceniť aj študentky našej právnickej fakulty. Druhé a tretie miesto získali Adriana Slezáková a Dominika Kuchárová, ktoré si okrem peňažnej výhry odniesli aj odmenu v podobe právnickej literatúry. Ich príspevky si môžete prečítať na stránke Konzervatívneho inštitútu M. R. Štefánika.

D. K.

Na každom živote záleží

Deň počatého dieťaťa – 25. marec – je medzinárodný deň spomienky na všetky nenarodené ľudské bytosti. Jeho ustanovenie vyšlo z podnetu pápeža Jána Pavla II. v zhode so slávením sviatku Zvestovania Pána. Dôraz na jedinečnosť každého človeka vyzdvihla i veľká osobnosť 20. storočia Matka Tereza pri preberaní Nobelovej ceny za mier 11. decembra 1979 v Oslo, a to slovami: „Dieťa je najväčší Boží dar pre rodinu, pre národ, pre svet.“ A to aj dieťa ešte nenarodené, ktoré je fyzicky slabé, bezbranné, takže nemá ani to minimum obrany, akú predstavuje plač novorodenca.

Študenti a zamestnanci fakulty zdravotníctva a sociálnej práce sa k tejto oslave ľudskej dôstojnosti, unikátnosti a úžasného sveta rozvíjajúceho sa dieťaťa, ktoré sa má narodiť, každoročne pripájajú nosením bielej stužky. Nosia ju po celý týždeň, na ktorý daný deň – 25. marec – pripadá. Aj týmto spôsobom prejavujú, že sú súčasťou kolosu, ktorý má ľudský život chrániť a zachraňovať, a že jedinou správnou cestou je cesta lásky. Lásky k životu, a to bez výhrad každému.

Prečo tak záleží na živote? Prečo treba mať k nemu úctu a chrániť ho? Lebo život je najväčším bohatstvom na tejto zemi. Človek nemôže život stvoriť, život ho presahuje. Jeho prvotná príčina je mimo náš dosah, je viac ako my. Preto si život zasluhuje najvyššiu úctu, lebo je najvyššou hodnotou.

Jana Boroňová

Čapí hnízdo či Bocianie hniezdo

V poslednom čase sa v médiách stretávame s viacerými variantmi názvu objektu Čapí hnízdo. Niektoré médiá tento názov prekladajú z češtiny do slovenčiny, niektoré neprekladajú. Ako je to správne? Majú sa názvy prekladať?

Skutočne sa v médiách možno stretnúť s mnohými variáciami uchopenia problematiky písania vlastných podstatných mien. Niektoré ich neprekladajú, iné prekladajú a iné uvádzajú aj český, aj slovenský variant. Uvediem príklad na všetky variácie: 1. Čapí hnízdo (napr. Babiš ovládal Čapí hnízdo; Babišovo čapí hnízdo, pre farmu Čapí hnízdo), 2. Bocianie hniezdo (v kauze Bocianie hniezdo, na farme Bocianie hniezdo, za kauzu Bocianie hniezdo), 3. Čapie hniezdo (peniaze chodia na Čapie hniezdo, Babiša za Čapie hniezdo vyšetruje polícia, príďte sa pozrieť na Čapie hniezdo). Na spravodajskom portáli TASR Teraz.sk sa popri pôvodnom tvare názvu uvádzal aj slovenský ekvivalent (napr. Čapí hnízdo/Bocianie hniezdo).

Aj napriek spomínanej jazykovej blízkosti češtiny a slovenčiny by sa pomenovania lexikálne meniť nemali, správne by sa mali uvádzať v slovenských textoch v pôvodnom českom tvare, čiže Čapí hnízdo.

-az-

Ako sa dostal Pilát do Kréda

Mohli by ste vysvetliť, prečo sa hovorí, že sa niekto niekam dostal ako Pilát do Kréda? Aký význam má toto slovné spojenie? Čo je to Krédo?

Dostať sa niekam ako Pilát do Kréda znamená, že sa niekto niekam dostal bez vlastného pričinenia, náhodne. Frazeologicky to možno povedať aj oveľa častejším slovným spojením: dostať sa niekam/k niečomu ako slepé kura k zrnú.

Krédo (z lat. credo verím) je prvé slovo kresťanskej modlitby a zároveň aj názov kresťanského vyznania viery. Modlitba Krédo (teda Verím) obsahuje v súhrnnej podobe základné články kresťanskej viery, kresťan v tejto modlitbe vyznáva, v čo všetko verí: v Boha Otca všemohúceho..., jeho Syna – nášho Pána..., Ducha svätého atď. Súčasťou modlitby je aj text: „...narodil sa z Márie Panny, trpel za vlády Poncia Piláta...“. Už v minulosti si naši predkovia všimli, že sa v tejto modlitbe nachádza meno niekoho, ktorý nie je v žiadnom prípade nijako pozitívne spojený s biblickými udalosťami – a to je Pontský Pilát, vládca, ktorý vydal Židom Ježiša na smrť. Odsúdil ho na smrť ukrižovaním, pretože si to sami žiadali. A tak vždy, keď sa modlíme Krédo, paradoxne spomíname aj meno Piláta, ktorý sa do kresťanskej modlitby dostal skutočne bez vlastného pričinenia.

-gm-

Katedra slovenského jazyka a literatúry
Pedagogickej fakulty a Univerzitná knižnica
Trnavskej univerzity v Trnave

**vyhlasujú pre študentov
denného štúdia**

s ú ť a Ź

**FEJTÓ
2020^N**

Krátky **fejtón** v rozsahu max. 2 strany A4 alebo kreslený **vtip** či **karikatúru** posielajte prostredníctvom vašich univerzitných e-mailových schránok ZIMBRA na adresu **fejton@truni.sk** do 22. marca 2020.

Najlepšie príspevky budú finančne odmenené.

TEŠÍME SA NA VAŠE VTIPNÉ TEXTY A KRESBY.

Termín pôvodnej uzávierky súťaže sa ruší. Študenti denného štúdia môžu naďalej posilať svoje textové príspevky, kreslené vtipy či karikatúry až do odvolania, ktoré bude avizované prostredníctvom sociálnych sietí.